

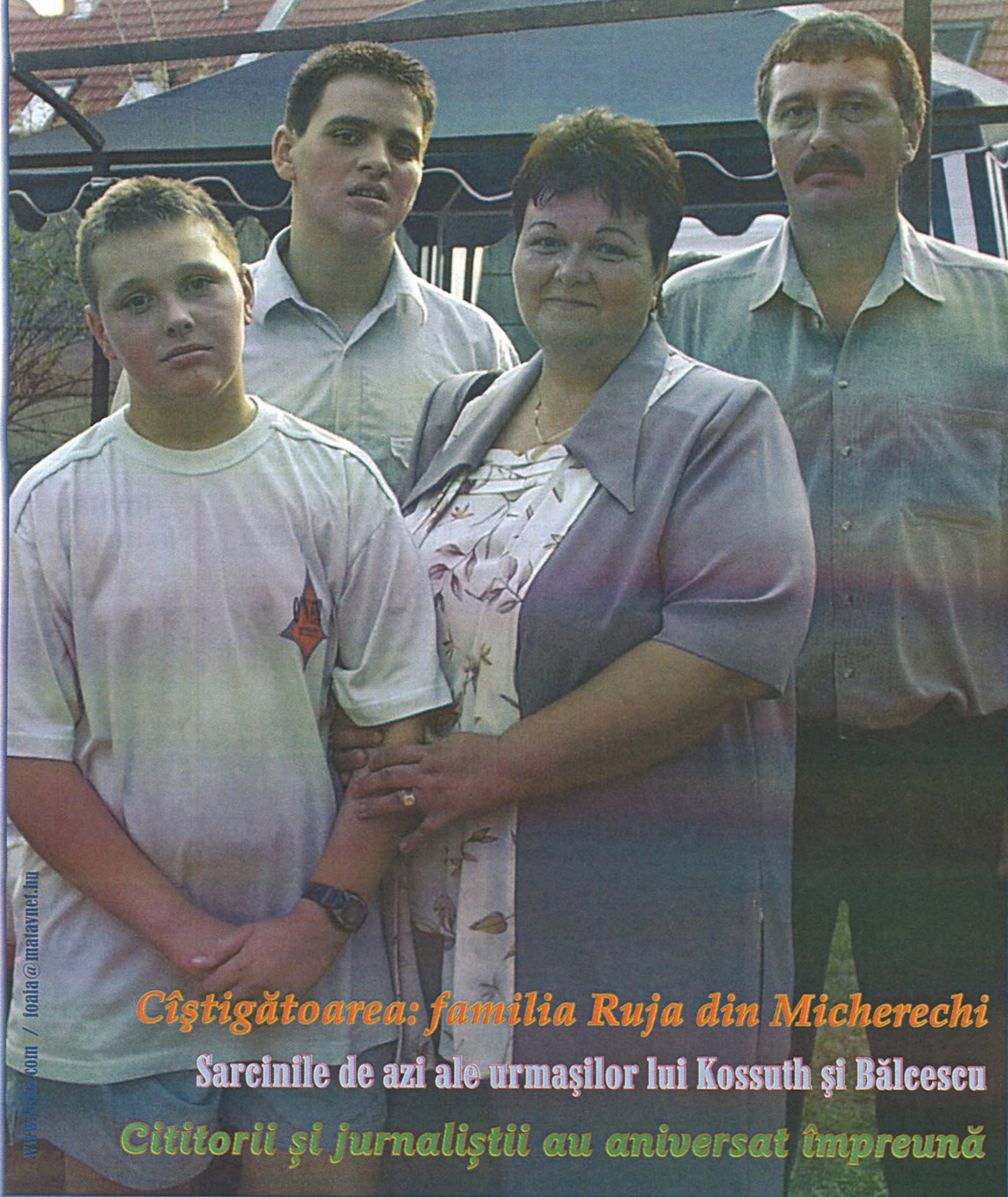
LAZAR DEGNAR ELVJ KÖNYV
190 BUDAPEST

VINERI 20 IULIE 2001 • ANUL LI NR. 29

FOAIA

românească

SĂPTĂMÎNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA



Cîştigătoarea: familia Ruja din Micherechi

Sarcinile de azi ale urmaşilor lui Kossuth şi Bălcescu

Cititorii şi jurnaliştii au aniversat împreună



CALENDAR ORTODOX

23 iulie, luni – Sf. Sfinții Mc. Foca; Sf. Mc. Apolinarie și Vitalie; Trofim și Teofil.
 24 iulie, marți – Sf. Mare Mc. Hristina; Sf. Mc. Ermoghen.
 25 iulie, miercuri – Adormirea Sfintei Ana; Sf. Olimpiada și Eupraxia.
 26 iulie, joi – Sf. Sfinții Mc. Ermolae, Ermip și Ermocrat; Cuv. Mc. Paraschevi.
 27 iulie, vineri – † Sf. Mare Mc. și Tămăduitor Pantelimon; Cuv. Antuza și Marcel.
 28 iulie, sâmbătă – Sf. Ap. și diaconi: Prohor, Nicanor, Timon și Parmena; Cuv. Pavel Xiroptamiteanul.
 29 iulie, duminică – Sf. Mc. Calinic, Veniamin, Mamant și Teodota. Duminica a 8-a după Rusalii.

AGENDĂ

23 iulie

1859 – apare la București săptămînal cea mai însemnată revistă satirică românească „*Nichipercea*”, la care au colaborat, printre alții, Radu Rosetti și Pantazi Ghica.

1916 – a murit *William Ramsey*, chimist scoțian, laureat al Premiului Nobel pentru descoperirea heliului, argonului etc.

24 iulie

1802 – s-a născut *Alexandre Dumas*, senior, scriitorul romanelor celebre „*Contele de Monte Cristo*” și „*Cei trei mușchetari*”.

1824 – au avut loc *primele alegeri publice* din America.

1898 – s-a născut *Amelia Earhart*, aviatore americană, prima femeie care a zburat deasupra Atlanticului.

1909 – s-a născut, la Vitănești (Teleorman), *Constantin Noica*, filosof, eseist, erudit poliglot.

1917 – are loc *bătălia de la Mărășești*, unde armata română obține victoria asupra trupelor germane.

25 iulie

1897 – Alexandru Macedonski editează foaia „*Liga Ortodoxă*”, în care vor debuta Tudor Arghezi și Gala Galaction.

1963 – a fost încheiat *Tratatul* cu privire la interzicerea experiențelor cu arme nucleare în atmosferă, în spațiul cosmic și sub apă.

26 iulie

1921 – a intrat în vigoare *Tratatul de pace* între Puterile Aliate și Ungaria. Este vorba despre *Tratatul de pace* încheiat la 4 iunie 1920, la Trianon. Atunci s-a recunoscut pe plan internațional unirea Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului cu România.

27 iulie

1949 – „*Cometa*”, primul avion cu reacție din lume, a făcut primul său zbor.

1962 – s-a stins din viață pictorul *Ion Juculescu*.

28 iulie

1655 – s-a stins din viață *Cyrano de Bergerac*, poet, romancier și soldat francez ale cărui lucrări combinau satira politică și fanteziile științifice.

1750 – s-a stins din viață compozitorul german *Johann Sebastian Bach*, unul dintre cei mai geniali creatori ai istoriei muzicii.

29 iulie

1952 – *Iosif Sîrbu* cucerește prima medalie de aur pentru România la Jocurile Olimpice de vară, proba tir, ediția a XV-a de la Helsinki.

Foaia românească respectă ortografia română veche, dar în cazul contribuțiilor sosite din partea colaboratorilor, păstrează scrierea folosită de autor.

Pe copertă: Cîștigătorii concursului familiilor: Florica, Ioan, Roland și Richard Ruja (Fotografie de Rita Ruja)

Prima vizită oficială a părții maghiare
la Capela din Curtea Gojdu

Oficiul pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria va stăruia ca bugetul de stat stabilit pentru anul 2001 și 2002 să asigure surse substanțiale pentru continuarea lucrărilor de renovare de la Capela din Budapesta a Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria. Afirmăția îi aparține vicepreședintelui oficiului guvernamental, însărcinat cu coordonarea problemelor minorităților din țară.

Heizer Antal a făcut, la 12 iulie 2001, o vizită oficială la Capela din Curtea Gojdu, unde s-a întâlnit cu *Marius Maghiaru*, protopopul vicar al parohiei. Conform planurilor, pentru renovarea integrală a imobilului cu o suprafață de 940 m² ar fi nevoie de 165 de milioane de forinți. Avînd în vedere sursele bugetare disponibile la ora actuală, domnul Heizer a susținut că lucrările nu pot fi executate integral într-un timp relativ scurt, dar poate fi



vorba despre realizarea treptată a acestora. Vicepreședintele Oficiului a fost primul funcționar de stat maghiar care a vizitat Capela și imobilul din jur de la trecerea acesteia în proprietatea Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria în anul 1993.

Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria (AȚRU) dorește să includă în tematica următoarei dezbateri a Comisi-

ei mixte interguvernamentale româno-maghiare și problema asigurării surselor bugetare pentru terminarea lucrărilor de renovare de la Capela din Budapesta. AȚRU va cere ca, printre altele, pentru aceste lucrări bugetul maghiar să asigure 130 de milioane de forinți. În luna aprilie 2001 a vizitat Capela ortodoxă și *Mircea Geoană*, ministrul de externe al României.

-iova-

Așteptăm scrieri pentru
CALENDARUL ROMÂNESC 2002

Stimați Cititori, dragi Colaboratori, ca în anii trecuți așteptăm și în aceste săptămîni scrieri pentru calendarul din anul viitor. Vă rugăm să ne trimiteți interviuri, studii, scurte articole, fotografii care sînt de larg interes și care se potrivesc unei publicații antologice cum este CALENDARUL ROMÂNESC.

Așteptăm scrierile Dumneavoastră pînă la data de 30 septembrie a.c. pe adresa Foii, și vă mulțumim anticipat, conținînd pe colaborarea oricărui Cititor.

Pentru înlesnirea muncii de redactare ar fi util ca, în limita posibilităților, textele să ajungă la redacție pe dischetă sau e-mail: foaia@matavnet.hu, foaia@freemail.hu.

Poșta redacției



Mesaj din Iugoslavia

Onorați prieteni,

cu prilejul importantului jubileu „50 de ani de presă scrisă românească în Ungaria,” doresc să-mi exprim admirația față de generațiile de jurnaliști care au contribuit ca presa românească, al cărei simbol este FOAIA ROMÂNESCĂ, să persiste și să ofere un sens bine articulat identității românești. Vă doresc ca și-n continuare FOAIA ROMÂNESCĂ să rămînă focar de cultură și valori românești autentice în Ungaria.

LA MULȚI ANI!

Nicu Ciobanu, directorul Casei de Presă și Editura Libertatea, Panciova, Iugoslavia

Invitație
la un picnic

La acest sfîrșit de săptămîină, în ziua de 21 iulie, conducătorii Asociației Române din Budapesta, soții *Vasile* și *Ana Roxin* organizează un picnic la cîtunul lor de la Solymár. În cadrul acestei întîlniri se planuiește înființarea corului Asociației, Corul românesc Bartók-Enescu. În cadrul unui program cultural vor fi interpretate cîntece populare și românești și ungurești, respectiv dansuri populare din Moldova, Dobrogea și Muntenia. Întîlnirea de prietenie va începe după-masă, la ora 14.00. - va -

Foaia românească
poate fi citită
și pe Internet

www.foaia.com

Dansatorii din Aletea la Tîrgul de fete de la Găina

În zilele de 21-22 iulie, pe platoul Muntelui Găina va avea loc tradiționalul festival „Tîrgul de fete”. La acest festival au primit invitație și dansatorii români din Aletea. În programul celor două zile figurează: spectacole folclorice, moment religios dedicat eroilor neamului „În Apusenii, sub timpla rugăciunii”, evocarea

manifestărilor tradiționale de pe Muntele Găina, expoziție cu obiecte tradiționale specifice Munților Apuseni. Pe lângă reprezentanții românilor din Ungaria, sînt așteptate la festival ansambluri folclorice din diferite județe din România, respectiv grupuri folclorice din Republica Moldova, Ucraina și Iugoslavia. MIC

Sprijin financiar căminelor culturale

La Ministerul Patrimoniului Cultural Național din Budapesta s-a decis săptămîna trecută despre subvențiile acordate căminelor culturale cu scopul îmbunătățirii condițiilor tehnice ale acestor instituții. Subvenția se poate folosi pentru cumpărarea diferitelor instalații de amplificare, aparate audiovizuale folosite în mun-

ca de culturalizare. Primesc cîte 800 mii de forinți – printre altele – căminele culturale din Bătaia, Giula și Micherechi, se acordă 400 mii de forinți casei de cultură din Pocei și 300 mii de forinți căminului cultural din Cenadul Unguresc. Banii sînt livrați autogovernărilor locale.

-frățean-

Vară bogată la Apateu

Membrii corului mixt și ai echipei de dansuri din Apateu nu au de ce plînge în ultimul timp. Primesc atît de multe invitații la spectacole și festivaluri, încît nu mai pot face față tuturor cerințelor. Bineînțeles, au avantaj acele programe la care sînt invitați de mai mulți ani. O astfel de ocazie li s-a oferit recent în localitatea Konyár, unde adulții au cîntat cîntece populare, iar copiii au interpretat dansuri românești și ungurești.



Asociația Românilor din Apateu plănuiește să efectueze în aceste zile o excursie la Oradea. Curiozitățile și cele mai importante monumente din reședința bihoreană vor fi prezentate de domnul Vasile Sarca de la Muzeul Țării Crișurilor. Drumul celor 45 de participanți este asigurat din banii obținuți prin concurs.

Duminică, la 15 iulie, au plecat spre litoralul Mării Negre acei 45 de copii din județul Bihor, care au ocazia să petreacă două săptămîni în stațiunea Năvodari. Drumul a fost oferit de către Ministerul Învățămîntului. Copiii din Bedeu, Apateu și Săcal, împreună cu însoțitorii lor, vor avea posibilitatea să viziteze și alte orașe, ca de exemplu Constanța.

V. J.

Sarcinile de azi ale urmașilor lui Kossuth și Bălcescu

Cu o zi înaintea aniversării, vineri, la 13 iulie, comunitatea românilor din Seghedin a evocat momentul de acum 152 de ani a semnării de către Kossuth Lajos și Nicolae Bălcescu a Proiectului de Pacificare dintre unguri și români. Actul este pomenit în fiecare an, mai nou în fața unei plăci de marmură, așezată nu demult pe peretele acelei clădiri, unde s-au întîlnit cei doi politicieni.

Proiectul de Pacificare prevedea, printre altele, dreptul la folosirea limbii române în administrația de stat, dreptul la o Biserică ortodoxă română independentă și la întreținerea școlilor cu predare în limba română. Primul document de înțelegere și apropiere dintre cele două națiuni a fost semnat în vara anului 1849, într-o clădire din piața Klauzál, aflată azi în plin centrul Seghedinului.

La placa comemorativă, inaugurată cu ocazia aniversării a 150 de ani de la întîlnirea lui Kossuth și Bălcescu, în acest an au depus coroane de flori doamna consul Teodora Pop, în numele Consulatului General al României la Seghedin, doamna Farkasné Wéber Zsuzsa, referent pentru minorități în cadrul Autogovernării orașului, Traian Cresta, președintele Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria, Cheorghe Petrușan și Ștefan Soc, președinți ai Autogovernării, respectiv Asociației Românilor din Seghedin. După depunerea coroanelor, participanții au fost invitați de jurnalistul Petru Cîmpian la un joc al imaginației, care a atins probleme foarte actuale:

„Doamnelor și domnilor, vă propun să ne jucăm cu gîndul: oare ce fel de sarcini ar avea azi Kossuth Lajos și Nicolae Bălcescu?

Sigur că nu ar mai trebui să creeze un tratat de bază între România și Ungaria. Acesta deja există și funcționează.

Sigur că nu ar mai trebui să semneze un contract pentru „Cer deschis”, care ar avea menirea să întărească colaborarea militară și încrederea reciprocă. Și acesta există deja și funcționează.

Sigur că nu ar mai trebui să discute despre stimularea legăturilor economice bilaterale, pentru că – după cum știm – acestea în anul 2001 vor atinge 1 miliard de dolari, și știm că pentru ambele părți celălalt este cel



mai important partener comercial în regiune.

Sigur că nu ar mai trebui să înființeze în țările lor centre culturale, pentru că și acestea funcționează deja de mai mulți ani.

Sigur că nu ar mai trebui să-și bată capul cum să rezolve problemele turiști-

lor și oamenilor de afaceri din țările lor, pentru că în acest scop au înființat deja consulate. Și acestea funcționează deja, tocmai aici în Seghedin și la Cluj.

Sigur că nu ar mai trebui să reglementeze cu legi ca pe marginea drumurilor din Macău să apară inscripțiile „Primim bagaje” sau „Aici se vînd accesorii pentru încălzire centrală”, sau că în magazinul Cora din Seghedin diferitele părți ale cârnii de porc, vită sau de pui să apară în mai multe limbi, ajutîndu-i pe cumpărătorii veniți din alte părți ale regiunii – sau cum li se mai zice și azi – din afara hotarelor. Și asta există deja. O putem bifa.

Nu este bifat însă un lucru, și este sigur că acum – sau și acum – **ar fi sarcina lor**: reglementarea normelor pe baza cărora ar ajuta existența naționalităților din cele două țări, elaborarea și dezbaterea sistemului de avantaje reciproce.

Știm, primii pași au fost făcuți deja cu 152 de ani în urmă, dar **spiritul împăciuirii** – în ciuda exemplelor înșirate – ar trebui să fie practicat și azi. Nu numai de ei, ci și de urmașii lor politici.”

E. Iova

Florile lui Constantinescu

Fostul președinte al României, Emil Constantinescu, care săptămîna trecută a efectuat o vizită particulară în Ungaria, vineri după-masă s-a oprit pentru cîteva minute și în orașul Seghedin. Aflînd că românii din oraș tocmai în acea zi s-au amintit de semnarea Proiectului de Pacificare româno-maghiară, fostul președinte român, însoțit de consulul general Andrei Oancea, a depus o coroană de flori la placa comemorativă din centrul Seghedinului.

Secția pentru naționalități este în pericol

Pînă acum Secția pentru Naționalități a Institutului Maghiar de Cultură a funcționat după un decret guvernamental, care recent s-a anulat. Astfel, a expirat cadrul juridic de funcționare al secției, în ciuda faptului că pînă acum această secție a fost singura instituție culturală de stat a minorităților.

„Normal” că în această chestiune nimeni nu a cerut părerea și nimeni nu a consultat autogovernările pe țară ale naționalităților. După informațiile revistei electronice ETNONET, comisarului parlamentar al

drepturilor minorităților i s-a înaintat o cerere de anchetare a situației. Övárí István, șeful departamentului la Ministerul Culturii a declarat că decizia guvernamentală 92 nu este o eroare legislativă, pur și simplu, sarcinile prevăzute pînă acum au fost îndeplinite.

Ministerul consideră că Institutul Maghiar de Cultură are și pe mai departe datoria să asigure și să coordoneze sarcinile cu caracter cultural ale naționalităților din Ungaria, sarcini care sînt definite și în documentul constitutiv.

R. Ruja

Românii din Ungaria apreciază pozitiv Legea Statutului?

„N-am nici un dubiu că între România și Ungaria s-au efectuat acordurile necesare despre legea în discuție, dar ca să nu se mai întâmple astfel de divergențe de păreri, cred că este nevoie de o și mai mare atenție și de relații diplomatice mai profunde” – a spus **Traian Cresta**.



Cel puțin asta aflăm din numărul din 16 iulie al cotidianului budapestan Magyar Nemzet. Conform scrierii semnate de Tar Zs., într-un interviu acordat prin telefon, **Traian Cresta**, președintele Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria, la fel ca și **Ian Fuzik**, omologul său slovac, este de acord cu **Legea Statutului**, ba mai mult a accentuat: *de astfel de legi ar fi nevoie și în alte țări cu situații similare. Președintele român a mai relatat că România acordă drepturi asemănătoare moldovenilor, Români din afara țării și-ar imagina un ajutor mai consistent – mai ales în domeniul învățământului – a spus conducătorul reprezentanței române. Ca un exemplu a amintit necesitatea înscrierii la instituții de învățământ din România a tinerilor români din alte țări. După părerea dînsului, instituțiile noastre de învățământ ar avea mai mare nevoie de materiale auxiliare. A mai spus că în scurt timp, cu ajutorul comisiei mixte maghiaro-române, se va repara Curtea Emanuel Gojdu din sectorul VII al Budapestei și capela din județul Bihor.*

Este surprinzătoare poziția liderului reprezentanței pe țară, mai ales în oglinda faptului că președintele Cresta a evitat să meargă la București în săptămîna următoare adoptării legii în discuție. Motivul de atunci

era că nu dorește să ia poziție în această problemă în fața politicii și presei din România. Iar acum, iată o poziție atât de clară, care ar putea afecta negativ și relațiile românilor din Ungaria cu țara-mamă.

Curioși fiind la explicația părerii atât de hotărîte a domnului președinte, și redacția **Foii** a dorit să afle împrejurările acestor declarații. **Traian Cresta** ne-a mărturisit că a fost sunat de doamna Tar Zs. la telefonul mobil și că pînă marți după-masă, cînd noi l-am contactat, dînsul nu a văzut articolul respectiv. Aflînd citate din articol, a afirmat că au fost schimbate accentele celor spuse de el. „Nu am spus că n-am nici un dubiu că între România și Ungaria s-au efectuat acordurile necesare despre legea în discuție, ci am afirmat – avînd grijă să fiu diplomatic – că **Legea Statutului** în fond este o inițiativă bună și că probabil s-au făcut acordurile necesare cu Uniunea Europeană, dar era nevoie de negocieri mai multe și cu țările afectate. În acest fel s-ar fi putut evita conflictele de acum. Președintele ATRU a mai afirmat că a vorbit despre problemele învățământului și că ar dori din partea României materiale auxiliare, ceea ce va și solicita cît de cuînd, dar este mulțumit cu condițiile oferite de țara-mamă în ce privește posibilitățile de studii ale etnicilor români din Ungaria. Iar pentru inexistența apărute în ce privește imobilul Gojdu nu își asumă nici o răspundere. Probabil că jurnalista a înțeles greșit cele spuse. La întrebarea ce crede, cum va putea susține interesele comunității noastre în fața oficialităților din România după luarea unei astfel de poziții, **Traian Cresta** a răspuns că în acest moment nu vede sensul unei rectificări, dar va mai discuta problema și cu omologul său slovac, **Ian Fuzik**.

Șt. Crăsta

Păreri româno-maghiare despre discuțiile Geoană-Martonyi

Convorbirile de la București dintre ministrul ungar de externe, **Martonyi János**, și omologul său român, **Mircea Geoană**, referitoare la legea ungară a statutului s-au încheiat fără rezultate concrete. Întrevederea privată de la Snagov, din ziua de 13 iulie, a celor doi miniștri de externe a durat mai mult decît a fost prevăzută. Păreri despre **Legea Statutului** însă nu s-au schimbat prea mult. Totodată este de felicitat că cei doi șefi ai diplomațiilor noastre au constatat că această problemă nu poate pune în pericol relațiile bilaterale. Despre **Legea Statutului** se discută deci în continuare. Atît presa română, cît și cea maghiară continuă să se ocupe zilnic de această problemă.



O întîlnire „de ochii lumii”

România va adopta reglementări care să facă imposibilă aplicarea pe teritoriul României a Legii statutului maghiarilor de peste granițe. Afirmatia îi aparține președintelui Comisiei de politică externă a Senatului României, **Ghiorghe Prisăcaru**. Prisăcaru nu a oferit detalii concrete, însă a menționat că măsurile anti-statut vor fi elaborate în situația în care Ungaria va continua să ignore obiecțiile României și ale comunității internaționale. Senatorul PSD a apreciat că recența întîlnire de la Snagov din

tre șeful diplomației române, **Mircea Geoană**, și omologul său ungar, **Martonyi János**, a fost făcută „de ochii lumii”. (*Rador*)

La București, s-a bătut pasul pe loc

În privința legii statutului, **Mircea Geoană** propusese mai de mult ca Ungaria să suspende aplicarea în România a prevederilor legii pînă la aderarea sa la UE. **Martonyi János** a spus că nu vede vreo posibilitate pentru acest lucru, dar după discuții a subliniat că la elaborarea dispozițiilor de aplicare a legii cele două părți pot colabora. De aceea sînt

necesare și consultările. Un cadru foarte adecvat pentru aceasta îl constituie comisia mixtă interguvernamentală, respectiv cele 10 subcomisii. S-a convenit ca organismele menționate să se întrunească, în septembrie, la Budapesta, urmînd ca pînă atunci cele două părți să continue consultările.

S-a mai abordat de către partea română și problema discriminării între cetățenii

români. Partea ungară a cerut din nou să se menționeze concret domeniile și măsurile despre care se crede că ar fi discriminatorii. (*Népszava*)

Poziție rigidă la București

În opinia șefului diplomației române, legea statutului conține „prevederi necorespunzătoare care sînt în contradicție cu coeziunea societății românești prezente, și tocmai aspectele ei sociale și economice depășesc limitele apărării intereselor minorității”.

Ambii miniștri de externe au considerat drept importantă dezvoltarea relațiilor bilaterale, iar **Martonyi** a precizat că, indiferent de opinia Bucureștiului despre legea statutului, Ungaria va sprijini în continuare năzuințele de integrare ale României. La rîndul său, **Mircea Geoană** a calificat importanța relațiilor româno-ungare drept determinantă și a adăugat că cele două țări vor coopera și în viitor, independent de această problemă concretă. Însă, în orice caz, în opinia ministrului român de externe, situația creată de gîndit țărilor din regiune. (*Magyar Nemzet*)

Întocmit de **Eva Iova**

România numără de șapte ori mai mulți săraci decît în 1989

În România, sărăcia afectează actualmente de șapte ori mai multe persoane decît în 1989, potrivit unui studiu elaborat de un organism guvernamental, dat publicității recent la București – informează Agenția **Francepress**.

Numărul românilor care trăiesc sub pragul sărăciei reprezenta 44% din populație în 2000, față de 6% în 1989, anul care a marcat căderea regimului comu-

nist. Cifra plasează România pe unul din ultimele locuri din Europa, înaintea Albaniei, Rusiei și Moldovei, a indicat premierul **Adrian Năstase** în cursul unei conferințe de presă.

Din cei 44% de români sărăciți, aproape jumătate trăiesc la limita sărăciei extreme, potrivit acestui studiu realizat de Comisia de luptă contra sărăciei. Sărăcia îi atinge în principal pe șomeri, țărani și pensionari.

Politica și profesionalismul

Retras din viața socială, contactul meu cu lumea de dinafara familiei se limitează la câteva rude, vecini, la câțiva prieteni și cunoștințe apropiate. Iar cât privește legătura (odinioară foarte intensă) cu neamul meu de suflet, posibilitățile unui pensionar de felul meu sînt și mai restrînse: presa scrisă și cea electronică. Ei, și din cînd în cînd, cite-o vorbă, două cu cei înșirați mai sus. În acest cadru, destul de modest, și subiectele discuțiilor primesc un caracter cu limitele sale naturale. Totuși, dacă aș face o anumită clasificare, printre cele mai frecvente subiecte s-ar cere a fi amintite politica de toate zilele și, în acest cadru, lipsa profesionalismului în diverse domenii de conducere.

Cu cîteva zile în urmă am picat într-o mică societate de-a noastră. După un timp a ajuns vorba la situația *Foii românești*. Mai bine zis, la situația în care a ajuns organul nostru de presă. Nu doresc să apreciez această stare a lucrurilor, însă se cere a fi studiat – cel puțin (acum) dintr-un singur punct de vedere – un lucru bine determinabil. Și anume, viitorul Foii dat în mîna unei comisii mixte, Uniune – Autogovernare. O comisie care s-a alcătuit în scopul asigurării unui cadru profesional pentru munca redacțională – pe lîngă care, mai nou, își atribuie și sarcina de „a asigura un control public cît mai larg asupra activității Redacției Foia românească” (F. r., Nr. 21, 25 mai ac.). Cel puțin, cam asta s-a spus la început. S-a spus și s-a scris în Foia, s-a declarat în emisiunea românească a televiziunii, s-a analizat în cadrul emisiunii românești la radio. Nu-i așa? Prin urmare, noi, acei câțiva, care mai acordăm atenție sortii săptămînalului românesc, am așteptat cu interes nominalizarea componenței acestui nou organ suprem al Foii. Am așteptat cu nerăbdare, dar ne-am înșelat puțin. Puțin sau nu prea? Semnul întrebării și explicația lui este simplă. Comisia mixtă – deși e formată din specialiști cu multă experiență – nu e în deplin acord cu exigențele și interesele gazetei noastre. Comisia mixtă nu-și poate îndeplini misiunea la nivelul așteptărilor impuse de înșiși membrii săi. Dar, hai să tre-

cem la o lămurire mai exactă. Să trecem în revistă, în ordine alfabetică, componența acestei comisii care s-a înființat recent sub denumirea de Consiliu Editorial.

Ilie Ciocan, paroh în Băntania, reprezentant al Episcopiei Ortodoxe Române, expert în cunoștințe teologice, bun păstor al credincioșilor ortodocși din oraș.

Dr. Ioan Ciotea, recunoscut medic, chirurg și apreciat președinte al Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, prieten al majorității românilor din Giula și împrejurimi.

Gheorghe Gros, respectat specialist în cunoștințe de inginerie, vicepreședinte al Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria, cu merite deosebite în conducerea și administrarea autogovernării române din Bichișciaba.

Tiberiu Iuhász (Juhász), licențiat în litere, fost colaborator al Foii, șeful Oficiului ATRU, considerat de opinia publică ca om popular și modest, măsurat sub toate aspectele comportamentului său.

Dr. Gheorghe Petrușan, profesor universitar, om de litere, cu cunoștințe bogate în istoria literaturii românești, șef de catedră la Seghedin, cu mulți învățați pe teren, și totodată cu multă experiență în viața publică a românității din care facem parte.

Iată, deci, cinci ostași, bine pregătiți în profesie. Dar nu și în ceea ce numim redactarea și editarea unui periodic cu o vechime de o jumătate de secol. Nu neg, fiecare dintre ei are și puțină experiență în gazetărit. Unii mai multă, alții mai puțină, însă la grad de profesionalism, nici unul. Atunci oare la ce ne putem aștepta, vizînd cea mai arzătoare problemă a revistei noastre, și anume îmbunătățirea săptămînalului nostru sub toate aspectele? Căci, sumar, acesta ar trebui să fie scopul principal al unei formații care se zice a fi consiliu editorial. Consiliu cu obligația de a sfătui, de a îndruma, de a arăta drumul bun, de a călăuzi soarta foii pe o cale mai potrivită ș.a.m.d.? Sau doar un consiliu ales cu sarcini de conducere, administrare și apreciere a activității redacției? Un rol asumat pentru o sarcină rezolvată? Căci,

sinceri să fim, nu prea avem noi „baiuri” cu conducerea, administrarea și aprecierea Foii. Necazurile noastre care ne dau bătaie de cap, și care ne frămîntă, sînt de cu totul altă natură!

Apoi ce să facem cu acel „rol de asigurare a unui control public cît mai larg”? La o întrebare ca asta răspundem cu vorba regretatului nostru profesor, **Iosif Csala**: „Să fie!” Nu contează. Mai ales cînd, în general, treburile Foii merg bine. Și acum merg mai spre bine, dar nici într-un caz din mila consiliului pomenit.

Poate va veni vremea cînd din mila consiliului pomenit se vor îmbunătăți condițiile de apariție ale săptămînalului nostru. Poate.

Poate, cu zicala miherecheană, „vom trăi și vom ajunge” ca certurile dintre cele două tabere să le aruncăm trecutului. Poate.

Poate va veni vremea cînd și Foia românească va deveni independentă și liberă. Poate.

Independentă și liberă, nu numai prin slogane. Poate.

Șirul acelor sarcini care ar mai putea intra în competența acestei comisii/comitet nu se termină aici. Nu se termină, deoarece încă ne lipsește acel corp îndrumător care ar putea să sprijine gazeta și cu sfaturi strict profesionale.

În consecință, consiliul recent înființat a fost fondat pe un temelie fals. Este o comisie constituită pe baza unei idei discordante. Asta e părerea mea, sper, trecătoare. Căci, după o constatare generală: politica și profesionalismul deseori nu sînt în bună una cu alta. De aceea mă tem că politica – la noi în frunte cu deținătorii de funcții ale celor două instituții – și-a pus nasul unde nu trebuia. Ar fi bine să greșesc. În orice caz, speranța rămîne alături de mine. Mă întărește în crezul meu vorba politicianului: „Doresc să vă asigur că Autogovernarea pe Țară va fi și în viitor intens preocupată de asigurarea condițiilor unei munci de redacție liniștite, de înaltă calitate profesională, și este deschiisă la toate propunerile ce vin să garanteze aceste condiții de funcționare la redacție.” Citat reproduș – pentru a nu fi dat uitării nicînd! – din scrisoarea lui Traian Cresta, președintele ATRU. Să dea Sfîntul să fie așa. Atît, și nu mai mult!

– ah –

„Lumina” la Reșița

Cu cîteva zile în urmă am petrecut cîteva zile de concediu în munții Banatului. Am fost cazată pentru o noapte-două în apartamentul de oaspeți al municipiului Reșița. Panorama de pe balcon a fost unică: piața centrală s-a întins la picioarele noastre, cu o minunată fințînă fișnitoare. Soarele răsărea de după creste, iar timpul a fost atît de senin încît am văzut chiar și aripile morilor de vînt de pe Semenice. Dar idila a fost tulburată tocmai atunci de momente grele, dramatice, din viața cetății siderurgice. Mii și mii de muncitori metalurgiști se aflau în plină grevă a foamei, așteptînd ca singură rază de speranță venirea ministrului de resort și implicit tratative de revizuire a deciziilor penale privind privatizarea și prăpădirea combinatului metalurgic – unul dintre cele mai vechi din Europa, înființat încă în 1771.

Dar revenind la cazarea excelentă: în apartamentul confortabil, o bibliotecă spațioasă cu valoroase cărți de beletristică. După aspectul nou, neatins al cărților mi-am dat seama că ele, cărțile, nu au atras prea des privirea și interesul oaspeților ocazionali. În schimb, pe un alt raft am descoperit reviste, multe reviste, dintre care unele, după toate aparențele, chiar foarte citite, răsfoite. Le-am luat și eu pe rînd. Erau mai ales reviste cu caracter general, editate la București, Iași, Craiova. Am mai descoperit cîteva broșuri editate în Timișoara și Arad și, firește, publicațiile culturale din Caraș-Severin. Dar printre toate acestea, ce mi-a atras atenția? Iată, văd cîteva exemplare din *Calendarul Românesc*, editat la Giula, de redacția noastră, prin anii nouăzeci. Apoi descopăr cîteva numere din revistele *Izvorul* și *Lumina*. Ce să zic?! Atunci și acolo m-a cuprins o mîndrie sinceră. Mai ales atunci cînd mi-am dat seama că aceste reviste au fost răsfoite și citite, că ele au atras atenția și interesul unor oameni necunoscuți din cine știe ce colț al României sau de aiurea.

Nu-mi dau seama, cum au ajuns aceste produse editoriale în casa de oaspeți din Reșița, dar un lucru e sigur: acolo s-au aflat oameni care au arătat interes față de publicațiile românilor din Ungaria.

Concluzia? Ce bine că avem aceste reviste, ce bine că avem autori, ce bine că avem intelectuali care nu lasă să se piardă moștenirea culturală specifică, ce bine că mai sînt unii care se gîndesc dincolo de propriul buzunar și de lungul nasului. Și în fine, iarăși se confirmă înțelepciunea antică „Verba volant, scripta manent” – cum că „literele rămîn”...

– ilda –

Petru Gherman a cîntat bătăniienilor vîrstnici

Pentru mulți români din Ungaria, **Petru Gherman**, primarul din Lipova este o cunoștință veche, chiar prieten. Puține sînt festivitățile comune ale bătăniienilor și lipovenilor (orașe înfrățite de peste un deceniu) la care primarul din România să nu fie în frunte. Așa s-a întîmplat și sîmbăta trecută, cînd la Bătania s-au aniversat 30 de ani de la înființarea clubului vîrstnicilor. Dincolo de sfințirea steagului, de program folcloric și masă festivă, sosirea primarului din Lipova a adus un surplus simpatice: fiind primit cu ovații și multă prietenie. Mai ales că după o salutare oficială, Petru Gherman și-a dovedit iarăși afinitatea artistică și a intonat – românește – un ciardaș îndrăgit. Primarul din Lipova nu s-a dezmințit nici de astă dată, spre bucuria celor întruniți.

E. Illyés

O cântare nouă într-un loc nou

Aproape cu un an în urmă am relatat despre misiunea unui grup de închinare care duce vestea bună în nenumărate țări, și prin-

de o săptămână, în joia trecută, la 12 iulie, ținând un mic concert compus din cântări de laudă și mulțumire, și în același timp cu măr-



tre ele vizitând și în Ungaria mai multe localități. Grupul „New Song”, tradus în română – cântare nouă, a ajuns și la Micherechi de mai multe ori, la Biserica Baptistă Română. Însă de

turisirii personale. Ascultând de chemarea Sfântului Dumnezeu, membrii grupului pe această cale îl slujesc pe El, vestesc evanghelia prin cuvintele cântărilor, cu vocea lor primită ca dar



data aceasta au vizitat comunitatea Bisericii Penticostale.

Grupul de 9 persoane, în fruntea lor cu sora binecunoscută Nina Stevenson din Statele Unite, au ajuns la Micherechi după un tumeu

de la Dumnezeu. Talentele fraților au dovedit din nou măreția lui Dumnezeu, pentru că ce poate fi mai bun, mai frumos, mai excelent decât darurile primite chiar din mâna Lui atotputernică. Totuși, cel mai mare dar

este harul și Domnul Cel Bun mai îngăduie ca să vină oameni la poala Crucii Domnului nostru Isus Cristos și să-și predea toată inima și viața în mâna Lui. Evanghelia care precizează nevoia pocăinței de data aceasta a fost rostită de fratele Rideg Krisztián, care a venit din Germania, dar acum studiază la Teologia Penticostală din Budapesta. Bazele predicii au fost cuvintele citate din Sfinta Scriptură, din prima carte a lui Petru, capitolul 5, versetele 6-7: „*Smeriți-vă dar supt mîna tare al lui Dumnezeu, pentru că, la vremea Lui, El să vă înalțe. Și aruncați asupra Lui toate îngrijorările voastre, căci El însuși îngrijește de voi.*”

După îndemnul fratelui Rideg, a continuat fratele Remus Moldovan, pastorul Bisericii Penticostale din Cîmpia Turzii. Mesajul lui Dumnezeu de data aceasta ne-a atras atenția că nu putem merge pe două căi, trebuie să ne decidem asupra direcției noastre pe acest pământ, pentru ca să avem siguranță în locul unde ne vom petrece veșnicia.

Serviciul de evanghelizare s-a sfârșit cu cântările grupului „New Song” și cu o invitație la o nouă întâlnire cu frații penticostali, adică la evanghelizarea din 26-28 iulie care va avea loc în cort.

Iar tinerii misionari și-au continuat călătoria, misiunea lor spre Lugoslavia și Slovacia în ziua următoare. Mă rog ca Dumnezeu să le binecuvînteze lucrarea și viața lor și pe mai de parte, și să ne reîntîlnim din nou, pentru a slăvi împreună Numele Lui.

Rita Ruja

Bucuria revederii

Există oameni cărora le place să studieze istoria și să o predea mai departe celor interesați. Există oameni care participă în mod pasiv la evenimentele istorice fără să acorde mare importanță ecoului sau dimensiunii pe care acestea le va avea odată cu scurgerea vremii. Există însă oameni care fac istoria devenind promotori sau susținători recunoscuți ai unor acțiuni sau activități cu consecințe de durată care pot traversa veșnicia.

Cei care întâlnesc astfel de oameni trebuie să fie mai mult decât onorați, trebuie

să fie receptivi pentru a înțelege provocarea de a le urma exemplul.

Duminică, 15 iulie 2001, în cadrul serviciului divin de după amiază, la Biserica Baptistă română din Micherechi a slujit prin predicarea Cuvântului lui Dumnezeu fratele Ștefan Cioca. După o trecere de mai mulți ani în care fratele Cioca a slujit și slujește la Biserica Baptistă din Chitigaz, bucuria revederii și a unei noi posibilități de partășie cu credincioșii bapțiști români de la Micherechi a fost exprimată deschis, din toată inima de că-

tre fratele Cioca. De asemenea, am avut prilejul de a-l asculta pe fratele Cioca împărtășindu-ne din experiențele slujirii pe care o face ca predicator, scriitor și farmacist, în cadrul comunității baptiste române din Ungaria. Când munca, proiectele și sudoarea sunt așezate pe motivații sfinte, rezultatele vorbesc de la sine. Vă invităm într-o ediție viitoare să-l cunoaștem împreună, mai bine, pe fratele Ștefan Cioca, deschizător de drumuri în lucrarea de evanghelizare prin mass-media.

Pastor Daniel Burtic

Între dăruire și așteptare

Când iubești dăruiești și aștepti. Dăruiești timp, bani, energie, dăruiești din tine înțelepciune, credință și speranță. E normal în astfel de condiții să aștepti roade sau rezultate pe măsura investiției.

De curând am surprins un grup de părinți care așteptau – cum se spune, întotdeauna în mod instantaneu – cu nerăbdare, sosirea acasă a copiilor plecați pentru câteva zile în tabăra de la Tahi. Așteptarea lor era plină de speranță, pentru că

Cristos. Datorită destoiniciei organizatorilor (conducerea comunității baptiste din zona Crișurilor) se reușește de fiecare dată să se împletească în mod practic și eficient utilul cu plăcutul, studiul cu jocurile de creativitate, bucuria închinării prin cântare înaintea lui Dumnezeu cu relaxarea prin sport și drumeție în mijlocul naturii.

Cât despre contribuția copiilor de la Școala Duminicală a Bisericii Baptiste din Micherechi la programul de



au investit îndemnuri bune și bani chiar, cu scopul de a le oferi celor plecați protecție și siguranță. Însă înainte de a se întoarce copiii acasă din tabără, părinții au așteptat de la aceștia vești bune, cum că sunt sănătoși, bucuroși, ascultători, cu minți și gata să învețe cât mai mult din experiența unei astfel de întâlniri. Și într-adevăr, mare a fost bucuria pentru că, copiii de la Școala Duminicală a Bisericii Baptiste române din Micherechi au trimis și au adus acasă vești bune, menite să confirme că efortul investiției pe care învățătorii de la Școala Duminicală l-au făcut de-a lungul anilor, împlinit cu educația din familie, înțește cu consecvență spre roade bune.

Tabăra de la Tahi, desfășurată în acest an în perioada 2-8 iulie, sub egida „Crăpăturile din zid”, o lecție de insistență chemare la slujire după voia lui Dumnezeu, a oferit nu doar copiilor, ci și tinerilor, celor mai în vârstă care au participat noi posibilități de aprofundare a Cuvântului lui Dumnezeu, de a asculta mărturiile ale unor vieți schimbate prin puterea credinței în Isus

tabără, ne-a bucurat mult aprecierea pe care au făcut-o cei doi învățători care i-a însoțit, Ioan și Estera Ruja, soț și soție, frați angajați cu toată inima, de multă vreme în această lucrare cu copiii. Dumnealor ne-au mărturisit și pe baza altor mărturii că, poeziile, în mod deosebit cântecele atât în limba maghiară cât și în limba română prezentate de copiii de la Micherechi au adus o mare bucurie în inimile celor prezenți, atât cât au fost solicitați pentru a învăța împreună aceste cântece.

De asemenea, experiența împărtășită de grupul de tineri din Biserica Baptistă română din Micherechi care au participat la această tabără ne aduce încă odată înaintea principiului de viață împărtășit la început: dacă dăruiești ești îndreptățit să aștepti. Dacă dăruiești cu gând bun lucruri bune, poți să aștepti roade bune.

Ne rugăm ca învățătura bună desfășurată în cadrul taberei de la Tahi să aibă continuitate atât fizic, prin organizarea unor noi ediții ale acestei tabere, cât și spiritual, prin formarea de personalitate ale celor care o frecventează.

Nicoleta Burtic

Sfântul Sinod este preocupat și de soarta românilor din afara frontierelor

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, reunit la Reședința patriarhală în zilele de 4-5 iulie, a confirmat numirea a patru noi episcopi vicari și a aprobat mai multe propuneri cu privire la activitatea și organizarea eparhiilor din cadrul Patriarhiei Române.

Doi dintre cei patru noi ierarhi, Prea Cuviosii *Curie Georgiu*, cu titulatura „Strehăianul” și *Nicodim Nicolăescu*, cu titulatura „Gorjeanul”, au fost numiți pentru Arhiepiscopia Craiovei, ei fiind ridicați de la treapta de arhimandrit.

Prea Cuviosul *Varsanufie Gogescu*, cu titulatura „Prahoveanul” a fost ales în cel de-al doilea post de episcop vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, el fiind ridicat de la treapta de protosinghel, în timp ce Prea Cuviosul *Siluan Ciprian Șpan*, cu titlul „Marsilianul” a fost ales în postul de Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române pentru Europa Centrală și Meridională, el fiind înălțat de la treapta de ieromonah. Sinodul a aprobat, totodată, ridicarea acestei eparhii la rang de Mitropolie, la propunerea Adu-nării Eparhiale a acesteia.

Sinodul a mai hotărât elaborarea unui regulament de aplicare a Legii 103/1992

privind dreptul exclusiv al cultelor religioase pentru producerea și valorificarea obiectelor de cult, aprobarea unor demersuri în vederea îmbunătățirii salarizării personalului clerical și neclerical din unitățile bisericești și aprobarea unor măsuri privind îmbunătățirea calității învățământului teologic și predării religiei în școală.

Sinodul a aprobat și propunerea Arhiepiscopiei Iașilor ca Facultatea de Teologie din Iași să poarte numele părintelui prof. pr. *Dumitru Stăniloae*, precum și înființarea în centrele universitare București, Iași și Cluj-Napoca a câte unei comisii locale mixte de bioetică, alcătuite din teologi și oameni de știință, în perspectiva constituirii Comisiei Naționale Consultative a BOR pentru probleme de bioetică.

Au mai fost discutate diferite aspecte privind canonizarea unor sfinți români, comunitățile ortodoxe românești din jurul granițelor țării și diaspora, participarea unor membri ai Sf. Sinod și a altor teologi ortodocși români la întruniri internaționale pan-ortodoxe și ecumenice, probleme curente ale vieții bisericești interne și externe.

**Fericit este cel care a aflat înțelepciunea
și cel care o grăiește la urechile celor care o
ascultă.**

Înțelepciunea lui Isus Sirah

Orarul slujbelor ortodoxe de duminică, 22 iulie 2001

Aletea	– ora 10.00 – pr. Alexandru Șereș
Apateu	– ora 9.00 – pr. Origen Sabău
Bătania	– ora 10.00 – pr. Ilie Ciocan
Budapesta	– ora 10.00 – pr. vicar Marius Maghiaru
Catedrala	– ora 10.00 – P.S. Sofronie,
Episcopală, Giula	pr. vicar Pavel Ardelean
Ciorvaș	– ora 10.00 – pr. Teodor Marc
Giula II	– ora 10.00 – pr. Petru Pușcaș
Micherechi	– ora 9.00 – pr. Ioan Bun
Otlaca Pustă	– ora 9.00 – pr. Teodor Rocsin
Peterd	– ora 10.00 – pr. Cosmin Pop
Săcal	– ora 11.00 – pr. Origen Sabău
Seghedin	– ora 9.30 – pr. Aurel Becan

Programul Adunării „Oastea Domnului” din Micherechi

Duminică	ora 17.00 – program religios
Marti	ora 18.00 – oră de rugăciune

Sfântul Prooroc Ilie Tesviteanul

(20 iulie)

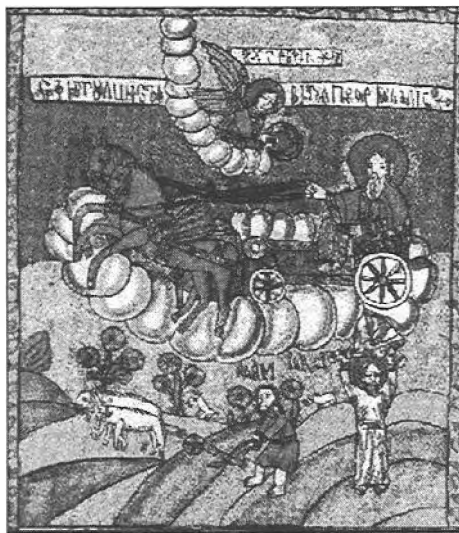
Ilie, în adevăr va veni și va așeza la loc toate (Matei 17, 11)

Patria acestui mare prooroc a fost țara Galaadului, de cealaltă parte de Iordan care se mărginește cu Arabia și cu cetatea Tezvi, după care s-a chemat și Tesviteanul. Acest prooroc era din seminția lui Aaron și, încă de la naștere, s-a arătat că va sufla cu focul dumnezeirii și va arde pe cei fără de lege cu foc. La naștere, tatăl său, cu numele de Sovac, a văzut niște bărbați îmbrăcați în haine albe vorbind cu pruncul și învelindu-l cu foc și băgându-i foc în gură să mănince.

Acestea văzându-le tatăl său, s-a dus la Ierusalim și a spus preoților vedenia aceea, iar unul dintre preoți, bărbat înainte văzător, i-a zis: „Nu te teme, omule, că vedenia pe care ai văzut-o pentru pruncul tău este spre slava lui Dumnezeu, căci acest prunc va fi locaș al luminii darului lui Dumnezeu și cuvântul lui va fi ca focul de puternic și lucrător. Rîvna lui către Dumnezeu va fi fierbinte și el va judeca pe Israel cu sabia și cu focul”. Deci, crescînd pruncul și ajungînd în vîrsta desăvîrșită, a devenit un mare prooroc și propovăduitor al dreptei credințe în Dumnezeu și un prea rîvnitor al poruncilor Lui.

Pe vremea aceea împărăția peste Israel împăratul Ahab. Acesta, urmînd în răutate celorlalți împărați închinători la idoli care au fost de la Ieroboam, a ascultat de soția sa, Izabela, și a silit poporul să se închine idolului Baal adus de ea din Sidon, nelăsîndu-l să se închine adevăratului Dumnezeu, în templul din Ierusalim. Văzînd Ilie atîta rătăcire de la credință a poporului Israel și atîta orbire și întunecare, umplîndu-se de rîvnă dumnezeiască, s-a dus înaintea lui Ahab și, după ce l-a mustrat pentru nebunia și idolatria lui, l-a amenințat, atît pe el, cît și pe tot poporul cel orbit și înșelat de el, că vor fi pedepsiți cu mare pedeapsă de Dumnezeu.

Apoi i-a zis: *Viu este Domnul Dumnezeu al lui Israel înaintea Căruia slujesc eu; în acești ani nu va fi nici rouă, nici ploaie, decît numai cînd voi zice eu!* (III Regi 17, 1). Ace-



tea zicînd, a plecat dinaintea lui Ahab.

Dar, o dată cu cuvîntul proorocului, s-a încuiat cerul și s-a făcut mare secetă, încît nici o picătură de ploaie sau de rouă n-a picat de sus pe pămînt, timp de trei ani și jumătate. Apoi a urmat nerodirea pămîntului, lipsa de hrană și foamete în tot poporul, încît sufereau și oamenii și animalele. S-a împlinit atunci cuvîntul marelui prooroc Moise către Israel, care zicea: „Va fi cerul deasupra capului tău de aramă și pămîntul sub tine, de fier”.

În timpul acestei cumplite secete Domnul a zis lui Ilie: *Du-te de aici, îndreptează-te către răsărit și te ascunde la pîrîul Cherit, care este în fața Iordanului. Apă vei bea din acel pîrîu, iar mîncare am poruncit corbilor să-ți aducă acolo* (III Regi 17, 3-4). Domnul a făcut aceasta cu robul său cel iubit, pentru două lucruri: ca să-l păzească de răzbunarea Izabelei și, pe de altă parte, ca să-l cruțe de foamete și sete. Dar, Prea-bunul Dumnezeu care Se milostivește pururea spre cei păcătoși și nu voiește să-i piardă, cînd s-a împlinit vremea pedepsei celei drepte, a început a-l trage pe Ilie rîvnitorul spre milă, ca să se roage Lui și cu cuvîntul său să se deschidă cerul spre ploaie. Apoi a secat pîrîul din care bea apă Ilie și corbii nu-i mai aduceau de mîncare. Văzîndu-se strîmtorat de foame și de sete, a fost trimis de Dumnezeu la Sarepta Sidonului, la o femeie văduvă și săracă, spre a cunoaște cîtă lipsă este pe pămînt din cauza secetei, nu numai asupra celor bogați, ci și asupra celor săraci și astfel să-l întoarcă spre milă.

Proorocul și rîvnitorul lui Dumnezeu, Ilie, ascultînd

porunca, s-a dus la acea văduvă să-i ceară de mîncare. Și fiind foarte flămînd și însetat, a chemat-o și i-a zis: *Adu-mi puțină apă ca să beau!* Apoi a strigat-o din nou și i-a zis: *Adu-mi și o bucată de pîine să mîncînc!* Și a răspuns femeia: *Viu este Domnul Dumnezeu al tău, n-am nici o fărîmătură de pîine, ci numai o mină de făină, într-un vas și puțin undelemn într-un urcior. Și iată, am adunat câteva vreascuri și mă duc să o gătesc pentru*

mine și pentru fiul meu și apoi să mîncăm și să murim! Atunci i-a zis Ilie: *Nu te teme, ci du-te și fă cum ai zis; dar fă mai întîi de acolo o turtă pentru mine, și adu-mi-o, iar pentru tine și fiul tău vei face mai pe urmă. Căci așa zice Domnul Dumnezeu al lui Israel: Făina din vas nu va scădea și undelemnul din urcior nu se va împuțina, pînă în ziua cînd va da Domnul ploaie pe pămînt!* Și s-a dus ea și a făcut așa, cum i-a zis Ilie; și s-a hrănit ea și el și casa ei o bucată de vreme. Deci s-a împlinit cuvîntul lui Ilie care l-a spus către văduvă: *Căci făina din vas n-a scăzut și undelemnul din urcior nu s-a împuținat, după cuvîntul Domnului grăit prin gura lui Ilie* (III Regi 17, 10-16).

Apoi s-a îmbolnăvit copilul văduvei și a murit. Și a zis văduva către Ilie: *Ce ai avut cu mine, omul lui Dumnezeu! Ai venit la mine ca să-mi pomenești păcatele mele și să-mi omori fiul!* Iar Ilie i-a zis: *Dă-mi pe fiul tău!* Și l-a luat din brațele ei și l-a suit în foisor unde ședea el și l-a pus pe patul său. Apoi a strigat Ilie către Domnul și a zis: *Doamne Dumnezeu al meu, să se întoarcă sufletul acestui copil în el!* Și suflînd de trei ori peste copil l-a înviat și l-a dat mamei sale, zicînd: *Iată, copilul tău este viu!* (III Regi 17, 18-24).

Vedeți, fraților, că și moartea copilului văduvei la care găzduia Ilie era o rînduală plină de înțelepciune a lui Dumnezeu, ca să-l silească pe rîvnitorul Ilie spre milă și să dezlege Cerul cu cuvîntul său, ca să dea Domnul ploaie pe pămînt. După aceea a zis Dumnezeu lui Ilie: *Mergi și spune lui Ahab că voi da ploaie pe pămînt.* (III Regi 18, 1).

Fragment din predica
Părintelui Cleopa



File de istorie pentru copiii români

Stimați dascăli, iubiți copii,

Printre cele mai importante momente ale reformei învățământului nostru este introducerea în programa școlară a noțiunilor de cultură și civilizație românească. Din cadrul acestui domeniu de învățământ nu vor putea lipsi cunoștințele de istorie a românilor. Cu credința că v-ar putea fi de folos, Foia românească începe în numărul de față un serial care va cuprinde cunoștințe elementare despre istoria poporului român, redată cât mai aproape de înțelegerea copiilor. Scurtele „lecții” nu vor respecta ordinea cronologică, obișnuită în manualele de istorie. Dar la sfârșitul serialului, aceia care vor urmări număr de număr săptămânalul românesc își vor putea alcătui o carte de istorie; iar cei care în final vor trimite pe adresa noastră sumarul acestei cărți, cu titlurile „lecțiilor” așezate în ordine cronologică, vor avea parte de un premiu: o excursie având ca scop vizitarea unui obiectiv istoric românesc. Deși e vacanță, apelăm la însufleții noștri pedagogi să-și îndrume învățăceii și să-i îndemne să-și alcătuiască prima lor carte de istorie a românilor.

Revoluția de la 1848 la români

„Deschid sfînta carte unde se află înscrisă gloria României, ca să pun înaintea ochilor fiilor ei cîteva pagini din viața eroică a părinților lor” — aceste cuvinte îi aparțin istoricului Nicolae Bălcescu. El se numără printre cei mai cunoscuți revoluționari pașoptiști români. Cuvîntul *pașoptist* provine din numeralul *patruzeci și opt* și se referă la anul 1848, an în care în multe țări din Europa au avut loc revoluții burgheze și de eliberare națională.

Cei mai mulți români trăiau în acel timp în trei principate: *Moldova*, *Transilvania* și *Țara Românească*. Însă nu-i putem uita nici pe românii trăitori în *Banat* și *Ungaria*.

În Moldova, peste o mie de revoluționari s-au adunat în orașul Iași la începutul lunii aprilie 1848. Printre ei erau: poetul Vasile Alecsandri, scriitorul Alecu Russo, omul politic Alexandru Ioan Cuza. Acești revoluționari întocmesc un document în care cer drepturi și libertăți. Însă domnitorul Moldovei, Mihai Sturdza, dă poruncă să fie arestați toți cei care se ridică împotriva lui. Cei mai importanți revoluționari moldoveni reușesc să fugă în Transilvania și în Țara Românească.

În Transilvania, în luna mai, o mulțime de români s-a adunat la Blaj, pe Cîmpia Libertății. Cei mai mulți erau țărani. În frunte se aflau: Simion Bărnuțiu, Timotei Cipariu, Gheorghe Barițiu, Avram Iancu. Revoluționarii români din Transilvania cereau desființarea iobăgiei și drepturi egale cu celelalte națiuni din Ardeal, ungurii, sașii și secuii. Românii ardeleni adunați la Blaj au strigat: „Noi vrem să ne unim cu țara!” Acest lucru înseamnă că țelul lor era unirea românilor într-un singur stat.

Pentru românii din Banat și Ungaria este însemnată lupta revoluționarului Eftimie Murgu. Intelectualii români de la Pesta s-au adunat și au alcătuit un document în care cereau independența Bisericii Or-

todoxe Române. Documentul începe astfel: „Nația română, și după mărturisirea istoriei, e una dintre cele mai vechi nații din Ungaria.” A fost semnat printre alții de Emanuil Gojdu, David Nicoară (originar din Giula, fratele lui Moise Nicoară), Moise Suci (din Giula), Constantin Pomuț (din Giula, profesor la Facultatea de medicină, fratele lui Gheorghe Pomuț). În Transilvania și Ungaria revoluția a fost înăbușită de armata împăratului de la Viena împreună cu armata țarului Rusiei.

În Țara Românească (numită și Muntenia) revoluționarii s-au adunat în luna iunie la Islaz (în județul Teleorman) și au cerut desființarea clăcii (muncă fără plată pe pămîntul boierului) și împrăștierea țăranilor cu pămînt. Revoluția a continuat toată vara la București și a fost condusă de Nicolae Bălcescu, Ion Ghica, Ion Heliade-Rădulescu. Însă spre toamnă armata turcească a înfrînt revoluția din Muntenia.

Deși revoluția de la 1848 a fost înăbușită în toate provinciile locuite de români ea a fost un pas înainte spre formarea societății burgheze și spre unirea principatelor românești.

Dacă treceți prin Seghedin, faceți o plimbare prin eleganta piață Klauzál. Acolo, pe zidul unei clădiri veți vedea o placă de marmură cu inscripții în maghiară și română. Această placă ne spune că la 14 iulie 1849, Nicolae Bălcescu și Kossuth Lajos au semnat împreună un proiect care se referea la prietenia româno-maghiară.

Iar dacă veți merge pe Cîmpia Libertății de la Blaj ascultați cu atenție, căci se aude încă ecoul cuvintelor lui Gheorghe Barițiu: „Vrăjmașii noștri ne ard în față pînă în ziua de azi barbaria și sălbăticia noastră: ei bine, vom proba pe viitor cum că nu suntem nici barbari, nici sălbatici, ci că, din contră, noi prin cultură vom ajunge să fim și să rămînem dormi pe pămîntul păstrat nouă de protopărinții noștri...”

Am fost la Zánka

Din Foia românească am aflat că în această vară se va organiza la Balaton o tabără pentru elevii care aparțin minorităților din Ungaria.

Și eu m-am prezentat, împreună cu fratele și vărul meu. Am

gele de cameră am schimbat adrese și ne-am hotărît să corespondăm.

Fiecare dimineață a început cu gimnastică. Pînă la masă au avut loc ocupații de manufactură. Ouăle de paști pictate, figurile de lut



rămas surprinși cînd am aflat că, în afară de noi trei, din școlile românești nimeni altcineva nu s-a prezentat.

Cu mare bucurie am pornit la drum în ziua de 16 iunie. Am ajuns cu bine la Zánka și imediat am pornit la scăldat. După cum ne-am dat seama mai tîrziu, am făcut foarte bine, deoarece după scurt timp vremea s-a cam stricat. Totuși, acest fapt nu ne-a întristat prea mult, deoarece programele care ne-au fost organizate au fost foarte distractive. Noi am ajuns în aceeași grupă cu elevii slovaci. Am învățat de la ei o grămadă de cuvinte din limba slovacă. Cu cole-

și paie din camera noastră ne aduc aminte de zilele frumoase, petrecute pe malul „mării maghiare”. În fiecare seară am învățat cîte un dans popular al unei naționalități.

Preferatul meu joc este grecescul „tic”. Ultima zi a avut loc o serată de rămas bun, unde la rugămintea lui „Zsuzsa néni”, conducătoarea taberei, am prezentat „Perinița”. Adevărul este că noi trei nu am putut să formăm un cerc adevărat, totuși am cîntat, fiind chiar acompaniați de o mică orchestră. Sper din tot sufletul că o să mă mai întîlnesc cu prietenele mele cunoscute la Zánka.

Nora Ardelean

Cîmpia Libertății din Blaj



La 28 decembrie 1958 a fost ridicat un obelisc în cinstea tradițiilor revoluționare ale poporului român. Lucrările de artă sînt semnate de sculptori celebri: Ion Irimescu, I. Jalea, Ion Vlasiu etc.

Două fete active la concursuri românești

Am amintit de multe ori că Școala Generală din Bedeu are 37 de elevi și se confruntă și ea, fiind școală mică, cu anumite probleme. Acest fapt însă nu împiedică nici copiii, nici profesorii în munca lor. Cu toate că cele mai multe concursuri ale elevilor și programele culturale ale românilor din Ungaria se desfășoară mai ales în județul Bichiș, locuitorii din Bedeu participă aproape la fiecare eveniment.

Sofia Jurca și Anikó Kakócz sînt elevele de care este mîndră nu numai toată școala, ci și întregul sat. Ce fel de activitate pot avea două fete de 12-13 ani? Sofia și Anikó mi-au povestit despre „experiențele” lor de pînă acum.

Sofia: – M-am născut la

6 iulie 1989, la Berettyó-újfalu, dar trăiesc cu familia mea la Bedeu. Acum am terminat clasa a 7-a.

Anikó: – Și eu m-am născut la Berettyó-újfalu, la 25 aprilie 1988. Sînt în aceeași clasă cu Sofia. Am început participarea la concursuri în clasele inferioare. Am fost la concursuri de povești românești, la festivalul de dans „Perința” și la programele organizate în cadrul săptămîinii românești din școala noastră.

Sofia: – Și eu am participat la concursurile amintite, și în plus la concursuri de teatru și la diferite materii. Am fost bucuroasă că pot participa la aceste evenimente și, de exemplu, o dată am cîștigat locul 1 cu un desen la concursul de povestire, și în clasa a 2-a tot locul 1 cu o poveste. Povestea cu care am cîștigat a fost aleasă de învățătoarea mea. Trebuia s-o învăț, dar prima dată trebuia s-o înțeleg, deci am tradus toată povestea împreună cu mămica.

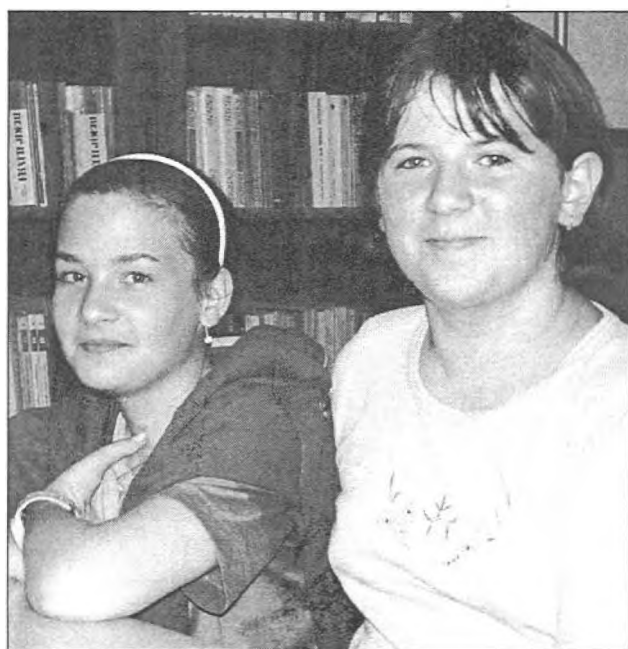
Anikó: – De fiecare dată m-am prezentat la aceste concursuri pentru că îmi place foarte mult limba română și vreau să particip la fiecare program pentru că din acestea poți învăța mai mult.

– Cum ați obișnuit să vă „antrenați” pentru ca să puteți însuși și păstra cît mai bine limba română?

Anikó: – Acasă vorbim mult cu părinții și cu bunicii limba română din Bedeu, mă uit la programele românești și citesc cărți românești. De exemplu cel mai mult îmi place să citesc „Amintiri din copilărie” de Ion Creangă.

Sofia: – Eu am mai mult spirit liric, pentru că îmi plac mult poeziile, dar citesc și povești. E foarte bine că primim multe cărți românești cînd participăm la diferite concursuri. Eu am, de pildă, printre altele: Omul cel mai tare, Barza și vulpea și Femeia cea isteată.

– Pentru copii întotdeauna



na se pune întrebarea care sînt subiectele lor preferate din școală. Sofia, tu ai amintit că-ți place mult lirica, dar să vedem mai concret. Care este autorul tău preferat român?

Sofia: – Deoarece poeziile ating mai mult sufletul și se pot analiza în deosebite moduri, sînt simpatice poeziile lui Mihai Eminescu care au fost adresate iubitei lui.

– Peste un an vă veți ter-

mina studiile voastre din școala generală. În ce măsură vreți să continuați relația voastră cu tradițiile românești?

Anikó: – Amîndouă vrem să ne înscriem la Liceul Nicolae Bălcescu din Giula, pentru ca să putem învăța și pe mai departe limba și literatura românească. Deocamdată afit, planuri mai concrete nu avem.

Rita Ruja

Studii în România subvenționate de Ungaria

Peste 20 de tineri s-au prezentat în acest an la Ministerul Învățămîntului din Budapesta pentru a obține bursă maghiară pentru studii superioare în România. Pe baza înțelegerii dintre ministerele de resort din cele două țări, bursierii din Ungaria pot învăța în diferitele centre universitare din România fără să plătească taxa de studiu.

Bursa acordată de statul maghiar este de 150 USD pe lună. În prezent primesc acest sprijin 22 de tineri din Ungaria. Dintre ei aproximativ jumătate sînt români din această țară. Criteriul apartenenței etnice nu este o condiție absolută a concursului pentru obținerea bursei. În această vară trebuie să-și încheie studiile în România doi bursieri ai statului maghiar, printre care și un tînăr din Giula, Florin Olteanu.

Din toamnă vor primi noi burse șapte studenți. Avînd în vedere numărul mare al candidaților, biroul însărcinat cu distribuirea bursei din cadrul Ministerului de Învățămînt se va consulta și cu Departamentul problemelor minorităților al cărei șef-adjunct este Ana Oros Simon. Deciziile se vor aduce pe la mijlocul lunii viitoare. S-a decis însă în privința bursei pentru studii de doctorat Ph. D. în România. Au fost acordate în acest domeniu trei burse de specializare pentru cercetători maghiari.

-ștf-

Burse pentru elevii români

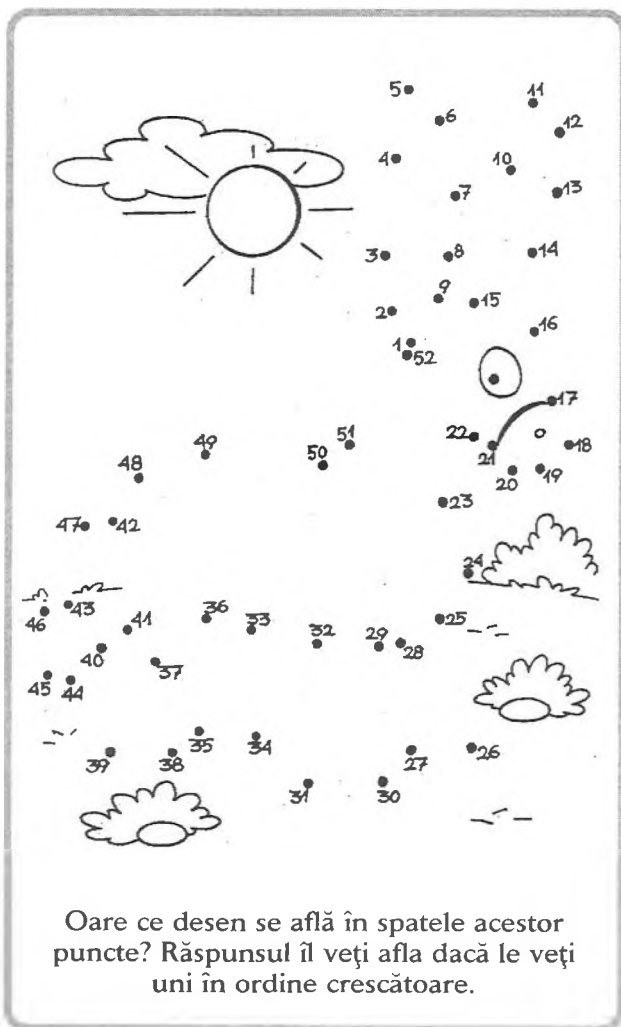
Dintre elevii Liceului N. Bălcescu, 34 de tineri primesc în actualul an școlar bursa de 5 mii de forinți pe lună de la Fundația Publică pentru Minorități. Aceasta înseamnă un sprijin total de 1,7 milioane de forinți, acordat elevilor de naționalitate română.

Fundația a lansat și pentru anul școlar 2001-2002 un concurs de bursă. Pot concura elevii de la Liceul românesc din Giula, avînd media de cel puțin 4,00 la învățătură. Bursa pentru ei este, la fel, 5 mii de forinți pe lună. Concursul trebuie înaintat pe baza unui formular special, completat cu diferite documente ce pot fi obținute numai de la secretariatul școlii. Termenul prezentării la acest concurs este 3 august 2001.

Informații suplimentare găsiți la Redacția Foi românești sau la adresa www.etroneet.hu pe internet.

Fundația a publicat de asemenea și concursul de bursă pentru studii superioare în țară și în România, termenul prezentării la acest concurs este în toamnă: 28 septembrie 2001. Amănunte aflați la adresele indicate mai sus.

- iova -

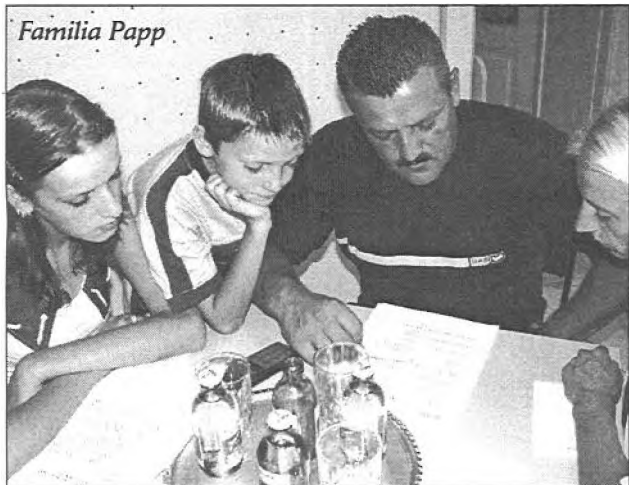


Oare ce desen se află în spatele acestor puncte? Răspunsul îl veți afla dacă le veți uni în ordine crescătoare.

Cîştigătoarea: familia Ruja din Micherechi

La întrecerea minții și a iscusinței toate familiile au fost învingătoare

Familia Papp



Primul concurs al familiilor românești a fost organizat în anul 1994. A urmat apoi o pauză de 6 ani, după care, în anul 2000, Uniunea Culturală a reluat această tradiție. O putem numi deja tradiție, deoarece

– a răsunat întrebarea la prima probă de către conducătoarea concursului *Stela Nicula Machour*. Întrebările și răspunsurile au circulat între concurenți de la o masă la alta. Prezentarea a început-o familia Ruja, de



Familia Rocsin

ce la sfîrșitul săptămînii trecute s-a organizat deja pentru a treia oară această întrecere a familiilor românești.

Organizatorii, membrii prezidiului Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, au chemat mai multe familii ca să participe la concurs, dar pînă la urmă numai 4 familii au răspuns la invitație. De data aceasta s-au angajat la întrecerea minții și a iscusinței familia *Isai* din Micherechi, familia *Papp* tot din Micherechi, familia *Rocsin* din Giula și o altă familie tot din Micherechi, familia *Ruja*. Probele au fost apreciate de un juriu, care a avut aceeași componență ca și anul trecut: *Gheorghe Martin* președinte, *Aurica Istin* și *dr. Gheorghe Santău*.

– Rugăm fiecare familie să se prezinte, cine sînt membrii familiei și ce rol îndeplinesc ei?!

Această probă nu s-a terminat aici, fiindcă trebuia prezentată și localitatea din care au sosit. După o temă mai restrînsă a urmat una mai amplă, deoarece fiecare echipă a vorbit despre o publicație a românilor din Ungaria sau o instituție mult îndrăgită de ei. Familia *Isai* a ales *Jurnalul*, revista *Asociației* pentru Micherechi, familia *Ruja* a vorbit despre *Școala Generală Română* din Micherechi, familia *Papp* a prezentat tradiția dansului popular la Micherechi, iar familia *Rocsin* a vorbit despre *Liceul Românesc* din Giula.

În continuare, echipele au îndeplinit sarcina de a recunoaște cite o persoană din fotografiile tăiate în bucățele, și a spune cine sînt ele și prin ce s-au remarcat în viața culturală a românilor din Ungaria. Persoanele care trebuiau recunoscute au fost scriitoarea *Lucia Borza*, povestitorul *Vasile Gurzău*, poetul *Lucian Magdu* și povestitorul *Teodor Șimonca*. Următoarea temă a fost descrierea unui obicei caracteristic localității pe care au reprezentat-o. Familiile au ales obiceiuri legate de sărbătoarea Paștelui, respectiv de sărbătorile de iarnă, șezătoarea și fujitul. După acestea au primit loc pentru exprimare și copii, în cadrul unui recital de povești, de poezie sau de cîntece populare, și la un joc cu mingea de tenis de masă. Dar între timp au primit pentru completare și un test, alcătuit din 10 întrebări despre viața publică a românilor din Ungaria.

Hai, la dans! – suna deodată invitația *Stelei Nicula*. Însă familia *Isai* a primit un alt subiect, fiindcă – din convingeri religioase baptiste – ei nu s-au angajat la dans, astfel tata a vorbit

Familia Isai



Juriul nu prea sever

despre necesitatea pocăinței și a Botezului Nou Testamental. Juriul a arătat și prin acest gest că fiecare familie este apreciată în mod egal. Pentru familiile dansatoare a fost o surpriză muzica, pentru că se aș-

ficare familie a fost cîştigătoare, nici una n-a plecat acasă fără cadou. Televizorul color și friptoza – care i-a revenit familiei *Rocsin* – au fost oferite din partea Autoguverării Românești din Giula, iar serviciile de

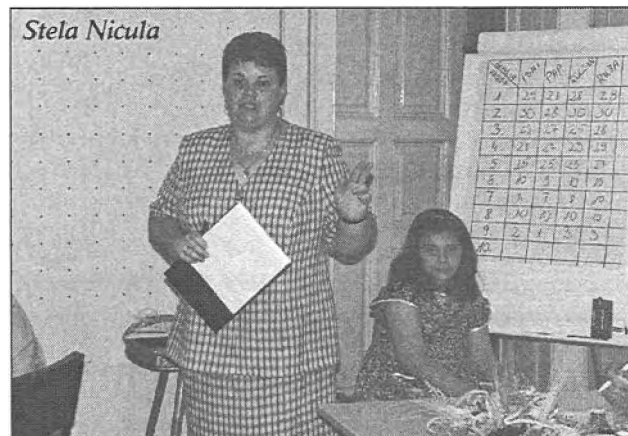
Rezultatul concursului familiilor:

- I. Familia Ruja (Micherechi),
- II. Familia Rocsin (Giula),
- III. Familia Isai (Micherechi),
- IV. Familia Papp (Micherechi).

teptau la muzică populară și nu la muzică modernă ușoară. Cu toate acestea familiile s-au descurcat destul de bine.

masă – pentru locul III-IV – au fost donate de Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria. Redacția Foii românești a dăruit pentru

Stela Nicula



Din următoarea probă a reieșit cît de des și cu cîtă atenție au citit participanții săptămînalul nostru, *Foaia românească*, deoarece s-au pus întrebări-fulger pentru fiecare familie din articolele apărute din luna iunie 2001. Ultima „sarcină” a familiilor a fost să enumere cît mai multe publicații ale românilor din Ungaria. Le-a reușit. Nu a rămas deci altceva decît să aștepte rezultatele concursului. După cîteva minute emoționante, juriul a hotărît: familia *Ruja* din Micherechi a cîştigat televizorul color. Dealtfel

fiecare familie un abonament pentru un an la revista săptămînală. Pentru realizarea concursului, organizatorii au primit sprijin din partea Fundației Publice „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria” și Ministerul Patrimoniului Cultural Național.

După preluarea cadourilor, și aceste 4 familii au participat – împreună cu abonații Foii – la petrecerea organizată în grădina Uniunii, înțîlnire despre care în pagina a 16-a vă prezentăm un fotoreportaj.

Rita Ruja

Sînzîiene - „sărbătoare femeilor”

Nu pre să-ntîmplă ca vara, ieşind în hotar, şi văzînd cîte-o tablă dă sînzîiene, să nu-m aduc aminte dă cile povestite dă tata. Dă multe feluri dă cre-



Sinziana (drăgaică)

„Iera on obicei în sat, în vremile mai dădă- mult, în pruncie me, ca vara să să sărbătorească ziua sînzienilor. Adecă o zi cu numele sînzîiene. Aşe i să zîce, dară. Asta-i on fel dă buruiiană, uă şi pană i să spune, care creşte şi-nfloreste vara, aşe pă cînd vine seceratu. Ţîne multă vreme. Şi are on miros foarte dăosăbit. Nu-i bun, şi nu-i rău.

Ş-apu p-acile vremi ierau multe cās cu nadă. Apu iera obicei cu în sara dî-nante dă sînzîiene să să facă cunune. Om face atite cunune cît membri-s în casă. Părint şi prunci, cît or fost. Cinci o fost, şas-o fost, zece o fost... Fiecare cunună o numem după cum să nume cei dîn casă. Asta-i a lui P., asta-i a lui M, ş-aşe. Am făcut aşe cununuţă, cam cîtă-i roata dă la taljer, uă şi mai mare. Le-nfăşuram frumos cu penele acile. Da tă pruncii făcem mai tare. Apu apu, dă care!

No-care, cole câtă sfinţitu soarelui le aruncam pă casă. Puţine casă ierau atunci cu cirip, după care să să dăgălească jos cununile

noaşte. Da ceie ce iera cu nadă, apu iera pă ie şi mohă dă acoperiş, p-aceie rămîne. Le aruncam acolo, pă acoperiş. Apu aşe zîce că a cui a pica jos în zilele următoare, acela a muri în anu acela.

Dimineata ne sculam dă dimineată (!) şi videm dară că a cui cunună o picat jos, c-acela a muri în anu acela! Apu cei care credeu în asta s-amăreu, unele muieri să văietau, plînjeu ş-aşe. C-or crezut. Or crezut dară. Mai ales

bătrîni! Amu cei care or fost mai înţelepţi, acie nu. Care o fo mai proşti, la acie li s-o băgat boala-n oasă! Apu aişte să-ntrebau în cile zile »N-o-amu a cui cunună o picat jos?« »A celeuie ş-aceluie!« »O, doamne nu lăsa!«

Apoi, mai tîrziu, cînd or văzut că nici la anu, nici la doi, da nici mai tîrziu nu s-o-ntîmplat moarte la casă, tă mai puşini or crezut în aşte. Aşe-o-nceput dă s-or lăsat dă credinţa asta proastă. Int-aşe măsură s-or lăsat dă ie, c-amu numa cei mai-bătrîni îş aduc aminte dă obicei aista, numit la noi sărbătoare muierescă. Că dîrce o căpătat numele aista, asta nici io nu mai ştiu.”

Amu-i vară. Sezonu sînzîienilor. Poate s-ar merita să facem şi noi o cunună. O cunună dîn sînzîiene. Apu apoi să încercăm să aflăm şi alte amănunte dăspră datina asta veche. Poate că „sărbătoare muierescă” dă cîndva are şi lat-uri mai îmbucurătoare. Da dacă...

Glumă

Odată cîndva, pă on filozof bătrîn l-o-ntrebat on învăţcel d-a lui:

– Domnule, după părere dumnevoastră, pă pămînt dîn ce s-o împărţi cu ce mai mare dreptate?

– Dîn minte, fātu-mneu, – îi răspunde dînt-una bătrînu.

– Apu ştii dîrce zîc una ca asta? – îl întreabă filozofu pă învăţcel.

Ista n-o ştiut şi răspundă nimica. Atunci bătrînu arîta cu jejetu la cap şi spune:

– D-aceie, fātu-mneu, că încă cu nime nu m-am întălnit în viaţa me care s-ar fi plîns că i-i puşină minte pă care o are

Anecdote dîn vecini

Nora lu vāru mneu Todoraş Popa, îm poveste odată cum că noră-sa cam la trii luni după căsătorie s-o sfădit cu pruncu-so, apu şi-o şi luat hazbutele şi s-o dus acasă la mă-sa.

– Mă duc acasă la maica, – zîce plîngînd tînrău.

N-o trecut o ceas bun cînd noră-sa o şi vînit n-apoi.

– Ce s-o-ntîmplat, – o întreabă vāru Todoraş, – d-ai şi vînit napoi?

– Da lasă-mă amu că n-am voie dă povestite, – îi răspunde nevasta.

– Numa nu-i ceva bai mare la voi? – o întreabă înc-o dată vāru Todoraş.

– Dară nu, – zîce noră-sa, – ia m-am dus la mama, da numa pă tata l-am aflat acasă.

Nană Lină a lui Mărtin, cînd o fost oleacă mai tînră, o avut dureri dă cap zile-ntreji. O băut ie leacuri şi dîn cile ce le-o avut p-a casă, şi dîn cile căpăta-te dîn vecini, da durerile nu i-o trecut. O fost musai şi margă la doctor. Doctoru o coată ice, o coată cole, apu şi nu treacă vreme fără voarbe, zîce cătă bătrîna:

– Trec anii, nană Lină, nici noi n-om mai fi tînări dă douăzeci dă ani.

– Asta nici n-ar fi pre mare bai, – îi răspunde baba, – numa barem pîn la optzeci şi n-avem pre multe baiuri.

Soţii Popescu or fost în goştie la nişte preteni d-a bărbatului. În drum cătă casă nevasta ponosoleşte cum că:

– Nu-nţăleg că cineva să nu să ştie purta cum să cade nici macar atunci cînd are goşti. Văzut-ai ce-o făcut tătă sara Mărie? Tăt o mărş ş-o vînit, tăt o spălat ş-o şters pă vasă, tăt o făcut rînduială după noi ş-aşe.

Bărbatu o prăbălit şi apere pă nevas-ta lu hortacu-so:

– Nu fi-i aşe dă năcăjită, Mărie dragă, că ie barem ş-o făcut cîstit lucrūtu ii, în vreme ce fîie, şi numa fîie, tătă sara, numa gura ŭ-o umblat.

Numa că Mărie nu s-o lăsat, apu pînă acasă tă i-o umblat gura şi mai dăparte. Cînd or ajuns acasă, Popescu s-o băgat iute-n ocol, o-ntis uşe pă dînlontru şi numa atîta o zîs cătă nevastă-sa:

– Amu te du iute acasă la mă-ta, şi povesteştele şi îi tăte aşte.

Aşe nu-i dă mnirare că-n sat, muier care vorbeşte păstă măsură dă mult, deseuări îş capătă păsta nas: „Ai grije, nevastă, şi nu umbli şi tu ca Mărie lui Popescu!”

Am citit că...

La capātu ulişi noaşte şede o familie dă unguri, înt-o casă faină şi frumoasă. Tare bine stau. Nevasta-i poticăărăşişă, omeu-i doctor, aşe că nu-i mnirare că ii-s cei mai bogaţi în sat. Au şi on cîne mic, d-aista dă casă, care treabă dus la plimbare dă mai multe uări pă zi. Asta-i dă datorie bătrînului căsî, a lui Józsi bácsi, c-aşe-i zîcem noi cei dîn sat.

No-amu, cînd Józsi bácsi duce cînuţu la aier, ş-ajunge lîngă noi cu figara-n gură, tădauna ne vorbim o voarbă, doauă. Apu io deseuări îi zîc că, Józsi bácsi, da iară cu figara-n gură? Bătrînu, – că-i mai bătrîn ca mine cu vo zece ani, – să mîntuieşte, că iel numa atunci duhăneşte, cînd duce cînele la preum-blare. Nu-l şti familie, aşe că nu traje mai mult dă patru, cinci figări slabe la zi. Ş-aşte-s multe, îi zîc io, care tă cam aşe stă cu pipălitu.

Numa că Józsi bácsi odată îm povesteşte că iel mai dădămult o citit înt-on uişag, cum că nicotinu nici nu face numa rău sănătăţi omului. Oi crede dă-oi citi, îi spun io atunci aşe zîmbînd, nu cumva şi-m vatăm pretenu. Băsamă Józsi bácsi nu m-o uitat voarba asta, că-n zilele trecute, cînd ne întălnirăm în uliţă, – amîndoi cu cîte-o figară-n gură, – bagă brîncă-n jeb, dîn jeb scoate o bucsă, dîn bucsă o bucătuţă dă uişag şi mi-o dă ş-o citec. Da-m dă şi uătelarii lui dă citit, c-a mnei nu ierau la mine.

Citec io cu chin cu vai, şi-nţăleg şi io dară că nişte profesori dîn America ar fi dăscoperită cum că nicotinu nu numa bai aduce pă capu omului, ce-i şi întă-reşte organismului, adică tărie contra bo-lilor. Numa că d-asta, în jeneral, nu să vorbeşte, pîntru că parte scîrboasă îi mult mai mare.

Nici n-am gătat cu cititu, cînd Józsi bácsi îm mai înşiră cîţva oameni cunoscuţi pă vremuri, care or fumat în întreaga lor viaţă, d-aceie or trăit o viaţă lungă, unii trecînd şi păstă 80-90 dă ani. Aşe-i zo, îi răspund io, că şi io am citit dă veterani d-aişte.

No-apu c-o-aceie ne-am dăspărfit că pînă om rămîne la 4-5 figări la zi, pîn-atunci n-a fi doară aşe mare bai amu la bătrîneaţă.

Bine-nţăles, şi io şi Józsi bácsi ştim bine că nici atite figări nu ne fac bine, numa aşe-i omu: tădauna coată (şi află) mîntuire la fapta care n-o face bine, bunăuară cum îi şi figara. Unii cu cărfile, alfi cu nevestele, şi mai mult cu băutura, iară noi cu figara. Băsamă aşe-i rînduita, şi nu fim tăţ p-o formă.

Da d-aceie io vă sfătuiesc să nu fumaţi, că dîr asta sută la sută că nu vi s-a răutăţi sănătate.

Vă salută cu drag:

Ion Podaru
pensionar

Limba maternă – floare eternă

Leonida Lari

Limba

Țară-a mamei și-a tatei,
Maică-a mea și a ta,
Am nevoie de limbă,
Spre a nu vă uita.

Am băut-o cu lapte
Și-am cântat-o la nunți,
Cu ea morți petrecut-am
Peste albele punți.

Tu, copile ce-n preajmă
Abia-ncepi să îngini
Dacă limba uita-vei,
Ne-om simți mai străini.

Chiar să ai și-avuție
După bunul tău plac,
Fără limba străbună
Vei fi cel mai sărac.

Căci și dor, și iubire,
Și durere, și greu,
Le vei trece prin minte,
Nu prin sufletul tău.

„...Rătăcitul de limbă este mai totdeauna un rătăcit de suflet, de neam, de omenire și de omenie.”

Valentin Mândăcanu

Aurel Ciocanu

Limba maternă

Profesorului Anatol Ciobanu

Avem o limbă mult frumoasă,
de cânti cu ea, de plîngi, e dulce,
pe-a ei proverbe luminoase
poetii fruntea vin să-și culce,
căci ne-au lăsat-o-n dar strămoșii
în loc de plug, de rug, de vreme,
silabe verzi, silabe roșii,
să ne îndemne, să ne cheme.

Cuvinte simple, dare mărețe
mîndrie mare ne însuflă,
cu ele-n zorii dimineții
noi ne spălăm cu drag pe suflet.
Cîntăm, iubim, ni-i scump meleagul
acesta mic de tot de țară,
uitați-vă că-n limba noastră
și în cuvinte-i primăvară!

Și să ne știe împreună
strămoșii noștri ce odată
au zis că țara asta bună
de limbă fie luminată!
Eu mă închin acelor care
își cîntă cîntecul modest,
cu toții ne-avîntăm spre soare,
căzînd pe-acest pămînt, pe-acest!

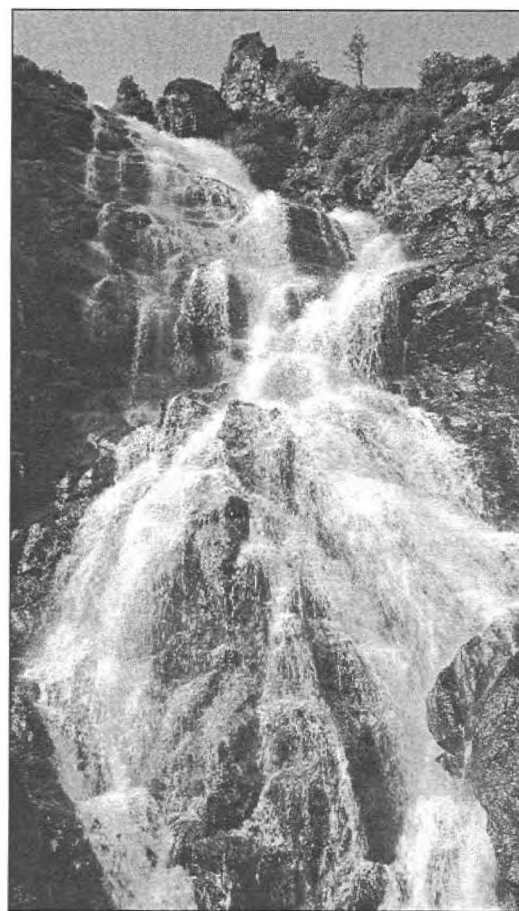
Avem o limbă care plînge,
cînd toamna-i de culori fierbinte,
o, inima atunci se frînge
și se ascunde în cuvinte.
În fiecă cuvînt, în fiecare
e spațiu alb pentru o carte,
prin timp sublim feciori și fiice
această limbă-o să ne-o poarte.
O, limbă rădăcini în glie,
în mitul cu ecou departe,
sufletul meu atît respiră,
cît numele îți e nemoarte!

August, 1975

„O limbă este, de regulă, o punte de unire, ea dă posibilitatea celor care o vorbesc să comunice între ei, să colaboreze unii cu alții, să se înțeleagă și să se unească, eventual să se înfrunte și să se cerceteze reciproc.

Cuvintele nu ne servesc numai pentru a ne exprima stările sufletești sau a ne comunica ideile, ci și pentru a le ascunde.”

T. Herseni



„Limba unui popor e cea mai puternică povară a lui... e cea mai sfîntă moștenire... ea e întrupată, alcătuită, șlefuită în cursul a zeci de veacuri, răsădită din trebuințele, din durerile, din bucuriile și suferințele unui popor.”

Emil Gîrleanu

Liviu Daman

Grai

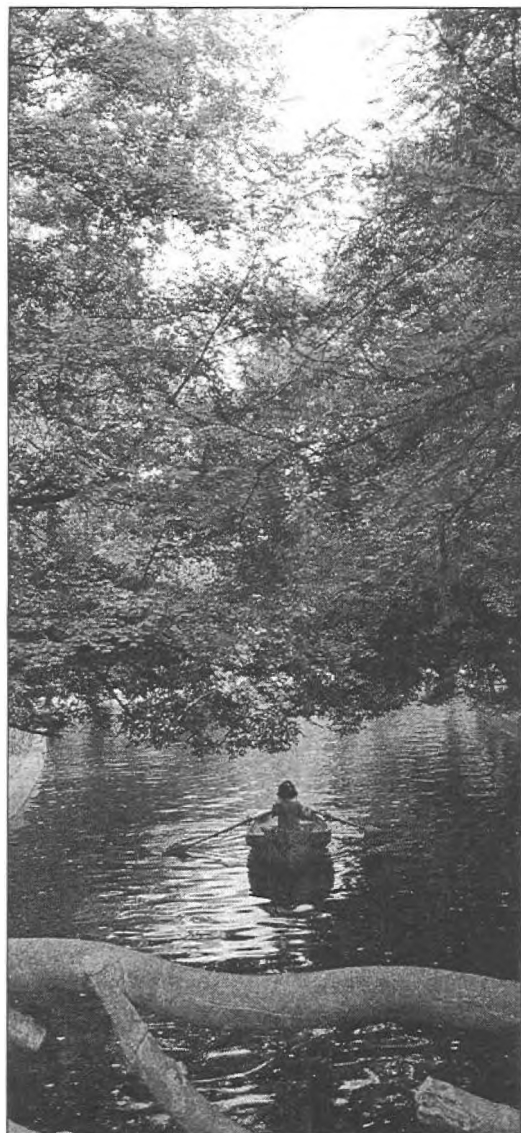
În limba asta mă-nțeleg
Cu via și ogorul.
În limba asta știu să cînt
Dacă mă prinde dorul.

În limba asta pot să plîng
Cînd jalea mă doboară,
Și-n ea găsesc cuvînt să-mi dea
Putere nouă iară.

În limba asta bun noroc
Voi spune și pe stele.
Acolo unde-s eu va fi
Și slova țării mele.

Pătrund și-n miezul altor limbi
Prin vorbă și țipare.
Că-o limbă este un popor,
E sufletul cel mare.

Dar cînd simți-voi că mă duc
Și clipa mi se curmă,
În limba asta voi rosti
Cuvîntul cel din urmă.



Un oraș din inima Transilvaniei: Blajul

În ciuda sărăciei lui monahale, orașul de pe Tîrnave mai poartă pe frunte cununa lui de lumini

**„Nu poți învia din morți
decît din pămîntul
patriei tale!”**

Aceste cuvinte cutremurătoare au fost rostite, cu trei sute de ani în urmă, de primul episcop martir al Bisericii Greco-Catolice, *Ioan Inocențiu Micu Klein*, pe cînd se afla departe de țară, la Roma, unde a și murit. Abia în anul 1997 osemintele sale și-au aflat liniștea, fiind aduse în Ardeal și reînhumate, cu mult fast ecleziastic, în impresionanta Catedrală a Bisericii Unite din Blaj, unde odihnesc, de atunci încoace, într-o latură a uriașului naos. Alături, în stînga altarului, este pregătită lespedea de mormînt a celui alt martir, ultimul rămas încă printre cei vii, cardinalul *Alexandru Todea*, cel pe care *Papa I-a* binecuvîntat și l-a îmbrățișat cu ocazia vizitei făcute la București. Sub semnul acestui dublu martiriu se află, de trei veacuri încoace, Blajul strămoșesc, ce poate fi asemuit cu o inimă de lumină în mijlocul României eterne.

„Vrem să ne unim cu țara”

Lacrimile și sîngele se amestecă în amintirile oamenilor de aici, în chip aproape firesc. Prea puțini sînt românii din celelalte provincii ale țării care mai știu, în aceste timpuri gră-

astăzi mai poți întîlni cîte un localnic care susține, cu o nostalgică mîndrie, că suferința și sacrificiile pe care le-au trăit românii de pe aceste meleaguri sînt de ajuns să mîntuiască un popor întreg! Deși Blajul contemporan suferă de sărăcie și izolare economică, orice problemă la ordinea zilei păleşte în fața prestigiului pe care și l-au cîștigat aceste locuri cu prețul vieții mai multor generații de patrioți creștini, ai căror urmași cred, cu aceeași tărie ca și pe vremea episcopului unit Inocențiu Micu, că nu vor putea învia din morți la Judecata de Apoi decît din pămîntul care a fost stropit cu sîngele strămoșilor, pomeniți acum, cu evlavie, la fiecare slujbă duminicală.

În a doua jumătate a secolului XVIII, pe ulițele înguste ale tîrgului așezat pe malurile Tîrnavei, un mare patriot și învățat, *Cheorghe Șincai*, trecea ducînd în spîinare un sac plin cu biblii, traversînd Ardealul pe jos și împărțind cuvîntul lui Dumnezeu, în limba română, enoriașilor uniți sau ortodocși ce încercau să-și salveze ființa națională de la maghiarizare. La „Școala de Obște”, înființată de episcopul *Petru Pavel Aron* în 1754, predaseră istoria, în dulcea limbă românească, atît *Petru Maior*, cît și *Timotei Cipariu*. Încă și astăzi, trecătorul obișnuit poate vedea emoționanta inscripție de la intrarea școlii: „Deschisă



Catedrala Sf. Treime din Piața 1848

limba română! Poate tot mai de aceea, la 1848, cînd s-a făcut Marea Adunare de la Blaj, păzită de cetele lui *Avram Iancu*, toți elevii, împreună cu profesorii lor, au fugit pe „Cîmpul Libertății”, aflat în spatele școlii, strigînd – cei dintîi – „Vrem să ne unim cu Țara!”...

Numărătoarea umbrelor

În liniștitul parc din „Piața 1848”, aflat chiar în fața Catedralei și a Institutului Greco-Catolic, se adună, în fiecare dimineață, pensionarii Blajului. Așezați pe băncile „chezaro-crăiești”, bătrînii vorbesc în dulcele grai ardelenesc și își fac numărătoarea morților, căci în ultima jumătate de veac aici s-a murit de mai multe ori decît s-au născut suflete. „No, d’apoi mătușa Lenuța s-o dus...”; „Pe Iorguț, l-or găsit mort în casă, așel!”; „Biet de Iancu s-o mutat și el, săracul, în țîntirim”.

Orașelul are o forfotă domoală, casele cu porți înalte s-au mai rărit, făcînd loc cîte unui bloc urît, ce acoperea peisajul dealurilor înverzite dimprejur, iar puținele magazine particulare, apărute în ultimii ani, sînt aproape pustii. Din cînd în cînd, te întîlnești cu mici grupuri de călugărițe catolice care vorbesc în italiană,

dar cele mai multe dintre ele cunosc și limba română. Tineri prelați greco-catolici traversează piața, îndreptîndu-se spre Palatul Metropolitan sau venind, de acolo, la Institut. Localnicii glumesc și azi pe seama abundenței de fețe bisericesti, numind Blajul „fabrica de popi”, dar această ironie nevinovată a fost scump plătită de greco-catolici în timpul persecuțiilor din perioada comunistă. Cîmitirul din capătul orașului s-a umplut de morminte în ultimii patruzeci de ani. Pe „Cîmpia Libertății” – unde a avut loc istorica adunare din 1848 – o horă de bustuni de piatră, înnegrite de trecerea anilor, îți lasă impresia că pătrunzi într-un sanctuar în aer liber, deși locul a devenit, acum, mai degradat un parc.

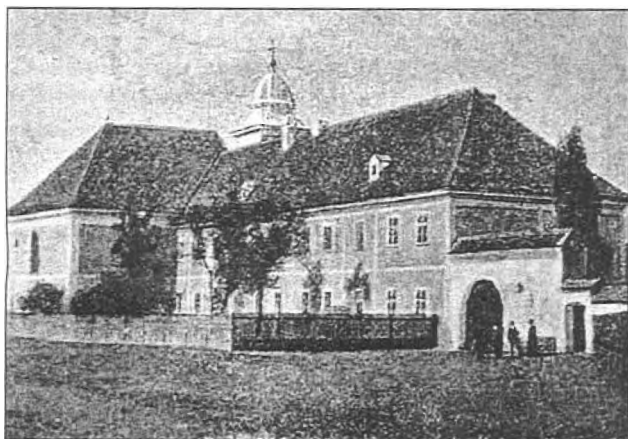
Fosta „Academie Teologică”, desființată de autoritățile comuniste în 1948, o dată cu suprimarea Bisericii Unite, este o clădire veche, cu mai multe aripi, construite în epoci diferite. Primul mitropolit greco-catolic al Blajului – *Alexandru Sterca Suluțiu* – își visase, de la bun început, un asemenea așezămînt spiritual pentru formarea tinerilor preoți ce urmau să păstorească sufletele credincioșilor care se uneau cu Roma,

pentru a se salva de la calvinizare și deznăționalizare, în Imperiul Austro-Ungar. De aici au plecat în întreaga provincie, împînzind Transilvania, generații întregi de canonici, prelați sau profesori, pentru care România și credința greco-catolică erau argumentele sacrificiului suprem. Unul dintre aceștia a mărturisit cîndva tulburătoarele cuvinte care mai circulă și azi, din gură în gură, pe culoarele Institutului: „Numai moartea mă desparte de națiune!”. Același lucru l-au împlinit episcopii greco-catolici martiri, uciși în închisorile comuniste, asumîndu-și această datorie ca pe un jurămînt de credință. Un asemenea sacrificiu, de proporții impresionante, l-a făcut pe *Papa Pius al XII-lea* să exclame, în plină eră comunistă: „Iisus a avut 12 Apostoli și unul l-a trădat... Biserica Unită a avut 12 episcopi, dar nici unul nu a trădat!”. Unul dintre acești martiri, episcopul *Tit Liviu Chinezu*, a fost ultimul rector al Academiei Teologice din Blaj, în 1948...

Rozariul de seară

Cînd pătrunzi în vechiul așezămînt, parcă pășești în altă lume. Curățenia și liniștea par ieșite din comun. La intrare sau pe culoare, oamenii se salută cu formula „Lăudat fie Numele Domnului!”, iar răspunsul pentru această adresare, ce corespunde auzului unui străin, vine neîntîrziat: „În veci! Amin”... Toți pereții sînt văruiți în albul chiliilor mănăstirești. În drum spre capela „Buna Vestire” sau spre dormitoare și săli de curs vezi atîrnate, pe zidurile vechi ale holurilor, panourile cu fiecare promoție de după 1989. Panoul cu absolvenții ultimei promoții, plecată de pe aceste bănci cu mai bine de cinci decenii în urmă, are înscrise cuvintele Mîntuitorului din Evanghelia lui Luca: „Mergeti! Iată, Eu vă trimit ca pe niște miei în mijlocul lupilor!”. Abia în acea clipă înțelegi că inima greco-catolicismului a bătut, la Blaj, fără întrerupere vreme de trei veacuri, indiferent de sacrificii și de persecuții...

(După revista Formula As)



Palatul Arhiepiscopiei, 1902

bite, cui datorează unitatea națională a statului în care trăiesc, puterea credinței și gloria unui trecut ce nu ne face de rușine umbrelor ilustre de odinioară, ce au făcut ca Blajul să devină o adevărată rădăcină a românismului. Chiar și în ziua de

tuturor și de toate vîrstele, pentru a se deprinde în cetanie, cîntare și scrisoare. Nici o plată, de la ucenici, așteptîndu-se”. Aici, în inima Ardealului strămoșesc, presărat cu atîtea oseminte de eroi sau martiri anonimi, începuse învățămîntul în

Marius Niculae face impresii plăcute în Portugalia

Sporting Lisabona, consolidată cu Bölöni și Niculae, arată ca o echipă în plină forță

După mai multe zvonuri și răzgândiri, la începutul acestui luni atacantul ex-dinamovist a semnat totuși contractul cu echipa lusitană. După unele declarații acordate presei maghiare, antrenorul *Ladislau Bölöni* și-a imaginat un cuplu de vîrf: *M. Niculae - Fehér M.* Însă atacantul maghiar nu a fost cedat de FC Porto, formație care în sezonul trecut l-a dat în împrumut la Braga (aici Fehér a devenit golgheterul echipei), iar în această vară, după revenire, i-a oferit o prelungire de contract pe încă 3 ani, ceea ce nu a fost acceptată însă de internaționalul maghiar. În acest fel Fehér va mai trebui să rămînă cel puțin un an la Porto. Marius Niculae a fost achiziționat cu 8,5 milioane de dolari, din care 3,5 i-au revenit lui Dinamo București, iar 5 a primit jucătorul. În meciul de debut - împotriva unei echipe de divizie secundă - noul atacant a marcat primul său gol în tricoul verde-alb, cu 5 minute după in-



trarea pe teren. Meciul s-a terminat cu 5-2 pentru Sporting. În al doilea meci, jucat cu Kaiserslautern, a fost introdus doar în minutul 67, în cele 23 de minute nereușind să marcheze, dar a arătat un joc extrem de agresiv. Debutul său a fost elogiat de întreaga presă lusitană. „Deja leu”, a titrat pe prima sa pagină cotidianul „A Bola”, apreciind că „Super-Mario a pornit cu dreptul și a colaborat perfect cu Joao Pinto”. „Vîntul din Est suflă puternic”, a remarcat „O Jogo”, care a notat că Niculae

s-a mișcat bine pe flancul stîng al atacului și nu a ezitat să vină și în defensivă, pentru a recupera baloane. „Sînt impecabil, perspective excelente”, l-a descris „Record”, care a apreciat că „românul n-a abdicat de la crezul de golgheter”. Marius a fost lăudat și de ministrul Protecției Sociale, *Ferro Rodrigues*, înfocat fan al „alb-verzilor”, și de directorul lui Sporting, *Jose Eduardo Bettencourt*, care a spus că „Niculae și-a dovedit clasa, dînd gol la prima atingere”. Numai Bölöni s-a ferit să comenteze evoluția noului său elev și a refuzat să dea declarații despre joc, scuizîndu-se în fața ziaristilor. L-a lăsat pe Niculae să iasă în față. „Mă simt excelent și abia aștept să începă campionatul” - a spus șeptarul „leilor” (porecla Sportingului). Linia ofensivă româno-maghiară nu s-a realizat la Lisabona, dar jumătatea ei este gata de luptă.

Ștefan Crăsta

Secundul lui Gheorghe Hagi este Gabi Balint

Acceptînd propunerea prietenului său *Gică Hagi*, *Gabi Balint* a revenit pentru a 5-a oară în rîndul „tricolorilor”. Cu mici excepții, viața sa s-a confundat cu cea a reprezentativei. Balint 19 ani s-a aflat ori ca jucător, ori ca membru al echipei tehnice, în apropierea naționalei României. A activat ca jucător internațional între 1982 și 1990, îmbrăcînd tricoul naționalei de 36 de ori. De mai multe ori n-a putut, deoarece l-a împiedicat un accident, care i-a întrerupt cariera fotbalistică mult prea timpuriu, la vîrsta de 30 de ani. După retragere, *Anghel Iordănescu*, înaintea Campionatului Mondial din 1994, l-a luat pe el secund. „Știți cînd a fost cel mai greu pentru mine în noua postură? La primul antrenament, cînd nu mai eram colegul lor și trebuia să le comand. Aveam emoții ca la începutul unui meci, pînă fluieră arbitru. Apoi m-am obiș-

nuit și a ieșit bine, fiindcă băieții m-au tratat cu respect. Am stat 4 ani cu Iordănescu. E un antrenor excelent: bun, dur, la el disciplina era clară și nu făcea compromisuri” - a declarat Gabi Balint cotidianului ProSport. De atunci, cu întreruperi, a activat sub directă conducere a lui *Emerich Ienei*, la „națională”, iar la Galatasaray ca secundul lui *Mircea Lucescu*. După un an la Galata s-a întors iar la „națională” și iarăși ca secund. „Acum e altceva. E Hagi. Cînd mi-a cerut-o, n-am putut să-l refuz, mi-a spus că are nevoie de mine. Amîndoi sîntem mai puternici împreună decît fiecare pe drumul lui. Și fără mine s-ar fi descurcat, îl știu cît e de capabil și cît s-a pregătit. A umplut caiete cu antrenamente, principii, interviuri din reviste cu mari tehnicieni. M-a uimit cînd mi-a arătat tot ce adunase. La Istanbul, de multe ori ne-a prins dimineața în fața tăbliței mag-

netice discutînd principii tactice. Pentru el fotbalul e un drog. Eu mai am cîte un hobby, (muzica, pescuitul), dar el vede numai fotbal. Cîștigă Hagi, cîștig și eu. Împreună nu ne e frică” - a comentat revenirea sa la echipa națională, Gabi Balint, secundul etern.

Șt. c.

Häkkinen a revenit pe prima treaptă a podiumului



Din 27 august 2000, pilotul finlandez nu a cîștigat pe nici un circuit. Însă după 14 concursuri nereușite, duminică după-masă, la Silverstone el putea fi cel mai fericit. La antrenamentele de sîmbătă ațit *Häkkinen* cît și *Montoya* s-au clasat pe locuri distinse, dar mașinile lor nu s-au comportat la fel. La Montoya pînă la urmă s-au ivit dificultăți în ceea ce privește pregătirea tehnică a BMW-ului. La linia de start s-au aliniat în următorul fel: Michael Schumacher, Häkkinen, Coulthard, Trulli, Frentzen, Barrichello. Pentru *Michael Schumacher* a devenit clar chiar din primele minute că nu merită să conducă prea agresiv și riscant, pentru că *David Coulthard*, în urma unei ciocniri cu Iarno Trulli, a fost obligat să părăsească arena. Astfel cel mai mare rival al germanului de la Ferrari și-a pierdut șansa de a se apropia în clasament de Schumacher. În turul al patrulea cu o manevră spectaculoasă l-a depășit pe liderul clasamentului dictînd o viteză cu care nu a putut ține pas nici un adversar. De la început era de văzut că lupta pentru primele

trei locuri se va disputa între Häkkinen, M Schumacher, Montoya și Barrichello. Dacă mecanicii de la Williams-BMW ar fi reușit să-și regleze mașina ațit de bine ca cei de la Ferrari, numai în acest caz ar fi avut șanse pentru locul trei și Montoya.

MIC

Clasamentul piloților de la Silverstone:

1. M. Häkkinen (finlandez McLaren Mercedes)
- 1-25-39.770
- viteza medie: 216, 231 km/h
2. M. Schumacher
3. R. Barrichello
4. I. Montoya
5. Räikkönen
6. Heidfeld

Tabela individuală:

- | | |
|------------------|-------|
| 1. M. Schumacher | 84 p. |
| 2. Coulthard | 47 p. |
| 3. Barrichello | 34 p. |
| 4. R. Schumacher | 31 p. |
| 5. Häkkinen | 19 p. |
| 6. Montoya | 13 p. |

Tabela constructorilor:

- | | |
|-------------|--------|
| 1. Ferrari | 118 p. |
| 2. McLaren | 66 p. |
| 3. Williams | 47 p. |

Prodan vrea să ajungă în Anglia prin Italia

Pe 15 iunie apărătorul de 29 de ani a ajuns la cantonamentul lui Everton de lîngă Pisa, să semneze în cîteva zile contractul cu clubul din Liverpool.

Walter Smith, tehnicianul clubului din Liverpool, s-a interesat de situația lui Prodan. A făcut cercetări în România: „A jucat în majoritatea meciurilor din sezonul precedent”. *Daniel* a devenit interesant pentru un Everton rămas în criză de bani, după ce i-a cumpărat pe *Radzinski*, de la Anderlecht, și pe *Stubbs*, de

la Celtic, și fără de apărători. *Ball*, internaționalul englez de la tineret, a refuzat prelungirea contractului, fiind pe picior de plecare, iar portughezul *Abel Xavier* a fost pus pe lista de transferări. „La final de contract, românul ar fi o excelență variantă: un fundaș central experimentat și necostisitor”, a scris „Liverpool Echo”, simțînd un viitor transfer la gruparea „alb-albastră”. Prodan, care a declarat că „Everton mi se potrivește ca o mînușă. De-abia aștept să mă alătur echipei. *Walter Smith* m-a impres-

sionat”, susține că ar fi ajuns deja la un acord cu managerul echipei engleze, pentru un angajament pe 3 ani. Dar *Smith* l-a invitat în cantonamentul din regiunea italiană Toscana pentru a fi sigur, înainte de a semna angajamentul, de capacitatea jucătorului de 29 de ani. Duminică asta Prodan a ajuns la cantonamentul lui Everton din Italia, situat lîngă Pisa, unde va sta o săptămînă: „Sper ca în două-trei zile să rezolv totul” a declarat presei din România, *Daniel Prodan*.

ROMÂNIA

Luni 23 iulie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.15 Practic matinal 8.20 Jurnal 8.30 Matineu de vacanță 9.15 Desene animate 10.10 Ora G (R) 11.10 Campionatul Mondial de Natație 13.00 Jurnalul de prânz 13.10 Informația 13.30 Pro Patria 14.30 Serial. Orice e posibil! 15.00 Cronica 16.30 O idee pe zi... pentru România 16.40 Serial. Pasiuni 17.25 Garantat 100% 17.55 Alege muzica! 18.25 Serial. Soția mea, copiii mei 18.50 Corect! 19.00 Jurnal 19.40 Sport 19.45 Serial. Niciodată nu e prea târziu! 20.45 Ce-i de făcut? 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 Brâncuși — Spațiu parizian 22.50 Lumea dansului 23.05 Marele Jazz 0.50 Corect! (R) 1.00 Jurnal (R) 1.45 De luni pînă duminică (R) 2.30 Brâncuși — Spațiu parizian (R) 3.05 Ce-i de făcut? (R) 4.20 Informația (R) 4.40 O idee pe zi... pentru România (R) 4.50 Corect! 5.00 Garantat 100% (R) 5.30 Alege muzica! (R).

Marți 24 iulie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.15 Practic matinal 8.20 Jurnal 8.30 Matineu de vacanță 9.15 TVR Craiova 9.55 TVR Cluj 10.45 TVR Iași 11.00 Campionatul Mondial de Natație 13.00 Jurnalul de prânz 13.10 Informația 13.30 Serial. Niciodată nu e prea târziu! 14.30 Serial. Orice e posibil! 15.00 Puncte cardinale 15.30 Cronica 16.30 O idee pe zi... pentru România 16.40 Serial. Pasiuni 17.25 Garantat 100% 17.55 Alege muzica! 18.25 Serial. Soția mea, copiii mei 18.50 Corect! 19.00 Jurnal 19.40 Sport 19.45 Film. Plimbare pe plajă 21.20 Serial. Geena Davis 21.55 Jurnalul de noapte 22.10 Studioul artelor 23.10 Teatrul Național de Televiziune prezintă: Regele moare de Eugen Ionescu 1.00 Jurnal (R) 1.45 Film. Lola și Bilidkid 3.20 Studioul artelor (R) 4.20 Informația (R) 4.40 O idee pe zi... pentru România (R) 4.50 Corect! (R) 5.00 Garantat 100% (R) 5.30 Alege muzica! (R).

Miercuri 25 iulie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.15 Practic matinal 8.20 Jurnal 8.30 Matineu de vacanță 9.15 TVR Craiova 9.55 TVR Cluj 10.45 TVR Iași 11.00 Campionatul Mondial de Natație 13.00 Jurnalul de prânz 13.10 Informația 13.30 Studioul artelor (R) 14.30 Serial. Orice e posibil! 15.00 Panorama 16.30 O idee pe zi... pentru România 16.40 Serial. Pasiuni 17.25 Garantat 100% 17.55 Alege muzica! 18.25 Serial. Soția mea, copiii mei 18.50 Corect! 19.00 Jurnal 19.50 Futbol: Meciu! tur al echipei Steaua în preliminările Ligii Campionilor 21.00 Amprente 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 Film. Grotesc 23.55 Bucuriile muzicii 1.00 Jurnal (R) 1.50 Film. Grotesc (R) 3.25 Lumea dansului (R) 4.25 Informația (R) 4.45 Corect! (R) 4.55 Garantat 100% (R) 5.25 Alege muzica! (R).

Joi 26 iulie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.15 Practic matinal 8.20 Jurnal 8.30 Matineu de vacanță 9.15 TVR Craiova 9.55 TVR Cluj 10.45 TVR Iași 11.00 Campionatul Mondial de Natație 13.00 Jurnalul de prânz 13.10 Informația 13.30 Futbol (R): Meciu! tur al echipei Steaua 14.30 Oameni ca noi 15.00 Convingeri 16.30 O idee pe zi... pentru România 16.40 Serial. Pasiuni 17.25 Garantat 100% 17.55 Alege muzica! 18.25 Serial. Soția mea, copiii mei 18.50 Corect! 19.00 Jurnal 19.25 Sport 19.30 Festivalul Național al Cîntecului și Dansului Popular Românesc 21.00 Reflecții rutiere 21.15 Festivalul Național al Cîntecului și Dansului Popular 22.45 Jurnalul de noapte 23.00 Film. Gură la gură 0.50 Corect! (R) 1.00 Jurnal (R) 1.30 Film. Misiune de salvare 3.05 Festivalul Național al Cîntecului și Dansului Popular Românesc (R) 4.40 O idee pe zi... pentru România (R) 4.50 Corect! (R) 5.00 Garantat 100% (R) 5.30 Alege muzica! (R).

Vineri 27 iulie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.15 Practic matinal 8.20 Jurnal 8.30 Matineu de vacanță 9.15 TVR Craiova 9.55 TVR Cluj 10.45 TVR Iași 11.00 Campionatul Mondial de Natație 13.00 Jurnalul de prânz 13.10 Informația 13.30 Festivalul Național al Cîntecului și Dansului Popular Românesc (R) 15.00 Fereastră spre America 15.30 Drepturile omului 16.30 O idee pe zi... pentru România 16.40 Personalul de Costinești 17.55 Alege muzica! 18.20 Serial. Soția mea, copiii mei 18.45 Emisiune de informare politică 19.00 Jurnal 19.40 Sport 19.30 Film. Jackie Chan, pilot de curse 21.20 Festivalul Național al Cîntecului și Dansului Popular Românesc 22.50 Jurnalul de noapte 23.05 Film. O noapte de coșmar 0.40 Informația (R) 1.00 Jurnal (R) 1.30 Festivalul Național al Cîntecului și Dansului Popular Românesc (R) 3.00 Drepturile omului (R) 4.00 Fereastră spre America (R) 4.30 O idee pe zi... pentru România (R) 4.40 Personalul de Costinești (R).

Sîmbătă 28 iulie

6.00 O vedetă...populară (R) 6.50 Serial. Zorro 7.40 Desene animate 8.30 Film. Copii de închiriat 10.00 La telefon muzică populară! 10.30 Povești la drumul mare 10.50 Auto Club 11.30 Campionatul Mondial de Natație 12.50 Jurnalul de prânz 13.00 Golful Temerariilor 15.00 Debut 50 plus 16.15 Alege muzica! 17.05 Telescopul 18.05 Ora G 19.00 Jurnal 19.25 România în presa lumii 19.30 Ghici cine vine la tine 21.00 Serial. Amy 21.50 Jurnalul de noapte 22.00 Telescopul. Proiectul Internece 23.30 Debut 50 plus (R) 0.50 O idee pe zi... pentru România (R) 1.00 Jurnal (R) 1.30 Ora G (R) 2.30 Auto Club (R) 3.10 Casa mea (R) 3.40 Povești la drumul mare (R) 4.00 Golful Temerariilor (R).

Duminică 29 iulie

6.00 Ceasul deșteptător 7.00 Universul credinței! 8.00 Desene animate 8.30 Laboratorul fantastic 9.30 Viața satului 11.00 Campionatul Mondial de Natație 12.05 De luni pînă duminică 12.50 Jurnalul de prânz 13.00 Golful Temerariilor 15.00 Serial. Acțiune, motor! 16.00 Bravo, Bravissimo! 17.30 Film. Vis de licean 19.00 Jurnal 19.25 Avandissimo! 19.30 Festivalul Național al Cîntecului și Dansului Popular Românesc 21.30 Jurnalul de noapte 21.40 O vară... cu cîntec 22.55 Serial. Șapte zile 23.45 Bravo, Bravissimo (R) 1.15 Jurnal (R) 1.45 Tezaur folcloric (R) 2.30 Ghici cine vine la tine? (R) 4.00 Golful Temerariilor (R).

TVR

Luni 23 iulie

6.00 Ferma (R) 7.00 Desene animate 7.30 Desene animate (R) 8.20 Serial (R). În direct 8.50 Serial. S Club 7 în L.A. 9.15 Tată, am încurcat-o! 9.45 Știri 9.50 Film (R). Toți oamenii regelui 11.50 Serial. Femeia misterioasă 12.40 Răscruți (R) 13.15 Desene animate 14.30 Știri 14.40 Toți, împreună 15.45 Oprirea obligatorie 16.00 Serial. Tată, am încurcat-o! 16.30 Afaceri la cheie 17.00 Spectacolul lumii (R) 17.30 Telegiurnal TVR 2 17.40 Camera de gardă 18.10 Serial. 19.00 Serial. În mijlocul furtunii 19.30 Sport plus 21.00 Serial. Scurte povestiri cinematografice 21.30 Știri 21.35 Teatrul Național de Televiziune prezintă: Conu Leonida față cu reacțiunea de I. L. Caragiale 22.40 Serial. Mike Hammer 23.30 TVM Mesager 0.10 Serial (R). S Club 7 în L.A. 0.35 Vacanță cu trupa DP2 (R) 2.05 Documentar 2.55 Serial (R). Scurte povestiri cinematografice 3.25 Bărbați, la crabi! (R) 4.25 Tradiții (R) 4.55 Medalion de interpret (R) 5.25 Atlas.

Marți 24 iulie

6.00 Serial (R). Domnișoara Andrea 6.50 Microrecital (R) 7.05 Desene animate 7.35 Desene animate (R) 8.00 Prietenii lui Piticot (R) 8.50 Serial. S Club 7 în L.A. 9.15 Serial (R). Tată, am încurcat-o! 9.40 Știri 9.45 Sport plus (R) 11.00 Serial (R). În mijlocul furtunii 11.50 Serial. Femeia misterioasă 12.45 Călătorind prin țară (R) 13.15 Desene animate 14.30 Știri 14.35 Toți, împreună 15.25 E dreptul tău! 16.00 Serial. Tată, am încurcat-o! 16.30 Vară pentru 2 18.10 Serial. Mike Hammer 19.00 Serial. În mijlocul furtunii 19.50 Film. Oglinzi 21.05 Serial. Scurte povestiri cinematografice 21.30 Știri 21.35 Serial. Stăpînul animalelor 22.20 Patrimoniul 23.05 Din goana trenului 23.30 TVM Mesager 0.10 Serial (R). S Club 7 în L.A. 0.30 Vară pentru 2 (R) 2.15 Pop Club (R) 3.15 Fetele în timpul verii (R) 4.00 Microrecital (R) 4.15 Serial (R). Scurte povestiri cinematografice 4.40 Film (R) Oglinzi.

Miercuri 25 iulie

6.00 Serial (R). Domnișoara Andrea 6.50 Veni, Video, Vici! (R) 7.05 Desene animate (R) 7.35 Toți, împreună 8.35 Microrecital (R) 8.50 Serial. S Club 7 în L.A. 9.15 Serial (R). Tată, am încurcat-o! 9.45 Știri 9.50 Serial (R). Stăpînul animalelor 10.35 Din goana trenului (R) 11.00 Serial (R). În mijlocul furtunii 11.50 Serial (R). Femeia misterioasă 12.40 Cronici votive (R) 13.15 Desene animate 14.30 Știri 14.35 Toți, împreună 15.25 Afaceri la cheie (R) 16.00 Serial. Tată, am încurcat-o! 16.30 Vară pentru 2 17.30 Telegiurnal TVR 2 18.10 Serial. Mike Hammer 19.00 Serial. În mijlocul furtunii 19.50 Cinematograful de artă. E scris pe apă 21.15 Microrecital 21.30 Știri 21.35 Serial. Stăpînul animalelor 22.30 Mit și istorie 22.50 Clepsidra cu imagini 24.00 Serial (R). S Club 7 în L.A. 0.20 Vară pentru 2 (R) 2.00 Arta apărării (R) 2.30 Paradisul de lîngă noi (R) 3.00 Teatrul Liric 5.25 E dreptul tău (R).

Joi 26 iulie

6.00 Serial (R). Femeia misterioasă 6.50 Veni, Video, Vici! (R) 7.05 Desene animate 7.30 Desene animate (R) 8.20 Arca lui Noe (R) 8.50 Serial. S Club 7 în L.A. 9.15 Serial (R). Tată, am încurcat-o! 9.40 Știri 9.45 Serial (R). Stăpînul animalelor 10.30 Oprirea obligatorie (R) 10.45 Microrecital (R) 11.00 Serial (R). În mijlocul furtunii 11.50 Serial. Femeia misterioasă 12.40 Orizont spiritual 13.10 Desene animate 14.30 Știri 14.35 Toți, împreună 15.25 Transilvania insolit 16.00 Serial. Tată, am încurcat-o! 16.30 Vară pentru 2 17.30 Telegiurnal TVR 2 18.10 Serial. Mike Hammer 19.00 Forme și culor la Baia Mare (II) 19.30 Pragul de sus 21.00 Serial. Familia Porter 21.30 Știri 21.35 Serial. Captiv în viitor 22.30 Teatrul TV prezintă. Memoria teatrului 23.25 TVM Mesager 0.05 Serial (R). S Club 7 în L.A. 0.30 Vară pentru 2 (R) 2.30 Serial (R). Familia Porter 2.40 Memoria teatrului (R) 3.35 Show nocturn 4.25 Pragul de sus (R).

Vineri 27 iulie

6.00 Serial (R). Femeia misterioasă 6.50 Veni, Video, Vici! 7.05 Desene animate 7.30 Desene animate (R) 8.20 Prețul succesului (R) 8.50 Serial. S Club 7 în L.A. 9.15 Serial (R). Tată, am încurcat-o! 9.45 Știri 9.50 Serial (R). Captiv în viitor 10.45 Transilvania insolit (R) 11.15 Camera de gardă (R) 11.50 Serial. Femeia misterioasă 12.40 Spațiu francfon 13.15 Desene animate 14.30 Știri 14.35 Serial. Casa visurilor 15.20 Serial. Avocați și asociați 16.15 Serial. Tată, am încurcat-o! 16.40 Vară pentru 2 17.30 Telegiurnal TVR 2 18.20 Serial. Mike Hammer 19.10 Televiziunea, dragostea mea! 20.10 D'ale lui! Mitică 21.10 Serial. Familia Porter 21.40 Știri 21.45 Film. Poliștii gladiatori 23.20 Microrecital 23.35 TVM Mesager 0.05 Serial (R). S Club 7 în L.A. 0.30 Vară pentru 2 (R) 2.15 Serial (R). Familia Porter 2.45 Serial (R). Casa visurilor 3.20 Avocați și asociați 4.25 D'ale lui! Mitică (R) 5.25 Spațiu francfon (R).

Sîmbătă 28 iulie

6.00 Serial (R). Femeia misterioasă 6.50 Veni, Video, Vici! (R) 7.05 Răscruți! 7.35 Călătorii la Ics 8.05 On line 8.35 Universul cunoașterii 9.35 Arta apărării 10.05 Serial. În direct 10.35 Serial. Wishbone 11.00 Desene animate 11.30 Arca lui Noe 12.05 Serial. Cum am devenit african 13.00 Știri 13.05 Atlas 13.40 Călătorind prin țară 14.10 Bărbați, la crabi! 15.10 Planeta singuratică 16.00 Vacanță cu trupa DP2 17.30 Telegiurnal TVR 2 17.40 Film. Mumentul amintirilor 19.15 Cinematograful. O istorie vie 20.10 Serial. Scurte povestiri cinematografice 20.35 Serial. Misiune pe chei 21.25 Știri 21.30 Spice Girls în concert 22.35 Despre viață și sex 23.20 TVM Mesager 23.50 Film (R). Poliștii gladiatori 1.25 Serial. Cum am devenit african 2.15 Cinematograful, o istorie vie (R) 3.10 Microrecital (R) 3.25 Despre viață și sex (R) 4.10 Spice Girls în concert (R) 5.10 Serial. Misiune pe chei (R).

Duminică 29 iulie

6.00 Planeta singuratică 6.50 Microrecital 7.00 Serial (R). În direct 7.30 Tradiții 8.00 Medalion de interpret 8.30 Ferma 9.30 Cronici votive 10.05 Serial. În direct 10.30 Desene animate 11.00 Prietenii lui Piticot 11.45 Desene animate 12.15 Serial. Atenție la neatenție! 13.00 Știri 13.05 Paradisul de lîngă noi 13.35 Suprema provocare 14.20 Pop Club 15.20 Serial. Călătoria lui Allen Strange 16.10 O altă dimensiune 17.00 Spectacolul lumii 17.30 Telegiurnal TVR 2 17.40 Serial. Mike Hammer 19.15 Film. Iubirile unei femei 20.50 Film. Hărțuirea 22.20 Știri 22.30 Film. Dovadă de dragoste 24.00 TVM Mesager 0.30 Serial (R). Călătoria lui Allen Strange 1.20 Film (R). Murmurul amintirilor 2.55 Microrecital 3.10 Serial (R). Scurte povestiri cinematografice 3.35 Film (R). Iubirile unei femei 5.10 Serial (R). Atenție la neatenție!

ÎN LIMBA MATERNĂ emisiune radiofonică în limba română

23 IULIE, LUNI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară — redactor: Gelu Stan din Timișoara 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere.

24 IULIE, MARȚI (redactor: Monica Rocsin)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 10.30: Buletin informativ, date meteo 10.45: Engleza pe înțelesul tuturor — curs de limbă engleză 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

25 IULIE, MIERCURI (redactor: Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport — rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avangardiera, „Ecranul nostru” 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

26 IULIE, JOI (redactor: Monica Rocsin)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: „Cuvinte potrivite” — emisiune dialog de cultivare a limbii române 11.15: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: Nota săptămîinii de Edda Ilyés 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

27 IULIE, VINERI (redactor: Eva Iova)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Revista presei „Foia românească” 10.55: Avangardiera, „Ecranul nostru” 11.00: Magazinul Vîrstnicilor 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Actualități la românii din Banatul Sîrbesc — relatează Cornel Mata din Vișeu 11.50: Știri și curiozități din România — relatează Simona Pele din Timișoara 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

28 IULIE, SÎMBĂTĂ (redactor: Iulia Kaupert)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunării baptiste 14.45: Party Time — magazin de muzică ușoară 15.00: „Pe undele Europei” — magazin euroregional 15.58: Încheiere.

29 IULIE, DUMINICĂ (redactor: Iulia Kaupert)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40—15.30: Retrospectiva săptămîinii (spicuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămîinii) 15.30: Emisiune religioasă baptistă 15.55: Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00—19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relații din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, pe lîngă frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale. Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

25 iulie 2001 (m1 ora 13.25)

Reluare: 28 iulie 2001 (m2 ora 10.35)

Programul prevăzut al săptămîinii viitoare:

Emisiunea în limba română a Televiziunii Maghiare, săptămîina viitoare, după actualitățile și informațiile utile ale ultimelor zile, oferă în atenția telespectatorilor un montaj realizat la Ziua Foaiei Românești și prezintă momentele mai interesante ale Concursului Familiilor, organizat tot sîmbăta trecută, la Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria. Cei care se vor așeza în fața micilor ecrane vor vedea și un reportaj în care va fi prezentat mai detaliat noul pastor al Bisericii Baptiste din Chitighaz.

Realizator: Aurel Becan

Sponsorii Zilei Foi

Fundația Publică „Pentru Minorități Naționale și Etnice”
Ministerul Patrimoniului Cultural Național
Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria
Autogovernarea Românească din Giula
Consulatul General al României la Seghedin
Prefectul Aradului, dl. *Gheorghe Pele*
Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național, jud. Arad
Magazinul Nistor, Micherechi
Cofetăria lui *Ioan Boca*, Micherechi
Membrele Clubului Pensionarilor din Micherechi: *Florica Ardelean, Ana Dulău, Ana Rocsin, Clara Török*

Le mulțumim tuturor sponsorilor pentru contribuția la reușita programului nostru!



Emisiunea în limba română

**24 de ore din 24
pe 756 kHz**

Internet: www.rri.ro

e-mail: ro@rri.ro

Tel./fax: 00401-3142118

Unde vă veți petrece vacanța de vară?

**Cazare ieftină la
Miskolctapolca și Gárdony**

Fundația Fabricii de Mobile BUBIV din Giula oferă cazare ieftină în lunile de vară pentru excursioniști în orașul balnear Miskolctapolca și în localitatea Gárdony de pe malul lacului Velence.

La Miskolctapolca pot fi cazate 44 de persoane, în căsuțe de lemn sau case de piatră, care se găsesc la o distanță de numai 5 minute pe jos de ștrandul din peșteră. La Gárdony, în aceleași condiții, e posibilă cazarea a 28 de persoane.

În ambele locuri, cazarea costă 1.400 forinți pe persoană/zi, în cazul grupurilor de peste 20 de membri se dă reducere, prețul fiind de 1.200 forinți pe persoană/zi.

Informații suplimentare puteți cere de la Némethi Tiborné, la telefonul: 06-30/92-59-676.



După mulți ani de întrerupere se organizează din nou Ziua Foii Cititorii și jurnaliștii au aniversat împreună

Sîmbăta trecută a fost aproape cea mai caldă zi din această vară. Pentru unii a putut fi acesta un motiv de scuză, dar pentru mai mult de o sută de oameni – de diferite vârste – care s-au adunat în curtea Uniunii Culturale să sărbătorească înființarea de acum 50 de ani a Foii românești, canicula nu a fost un obstacol.

Redacția Foii românești, după ce în luna ianuarie a acestui an a sărbătorit deja o jumătate de veac de la înființare, dar atunci într-un cerc mai festiv și oficial, de această dată a dorit să evoce momentul aniversar împreună cu cititorii, cu abonații săptămînalului. Pentru a crea o atmosferă cît mai intimă și cît mai atrăgătoare pentru cititorii fideli ai Foii, în curtea redacției din Giula (care se găsește în sediul Uniunii Culturale) a

fost montată o scenă și au fost aranjate corturi cu bănci și mese. Organizatorii au ales o formă mai lejeră să fie împreună cu cei pe care îi deservesc cu informații, păreri sau atitudini. Lîngă mirosul fumului micilor de pe grătar și cu o răcoritoare sau bere în mînă și „punerea țării la cale” merge mai ușor. Șeful Catedrei de Limbă și Literatura Română a Universității din Seghedin a găsit bună ideea de a sta de vorbă într-o atmosferă mai degajată. „Este o formă mai modernă, care la noi încă nu s-a încetățenit: de a aduna la un loc românii din zona aceasta. Felicit organizatorii și aștept continuarea, eventual și sub alte forme. Intellectualitatea este acea forță care este în stare să țină unită această comunitate” – și-a afirmat satisfacția domnul profesor Gheorghe Petrușan.

Doamna Edda Illyés, jurnalista cu o vechime considerabilă la Foaie, a evocat amintirile cînd realizatorii gazetei au organizat întâlniri cu cititorii, chiar deplasîndu-se în satele populate de români. În ce privește criticile adresate Foii a fost destul de sceptică. „Fără să stric atmosfera de astăzi, pot să spun că în cei 30 de ani de cînd lucrez la gazetă, am primit multe critici, însă – îmi pare rău că trebuie să spun – puține dintre ele au fost la obiect. Am auzit mai mult generalități, că nu înțelegem, că nu ne place. Eu personal pot să accept numai obiecțiile concrete și nu generalitățile... De multe ori se poate observa o indiferență din partea cititorilor. În schimb – pot să spun că – tineretul școlar întotdeauna a fost activ. Nu știu unde se pierde nota activă a tinerilor. Poate noi, jurnaliștii greșim undeva” – și-a încheiat ideea experimentată jurnalistă într-un ton autocritic.

Indiferența cititorilor nu se poate deloc demonstra cu Vasile Poiendan. Zidarul în pensie din Micherechi în afară de faptul că este abonatul Foii românești de mai multe decenii este și un colaborator veritabil și însuflețit al revistei românilor din Ungaria. Articolele sale scrise într-un limbaj cu un iz propriu numai dînsului, întotdeauna înseamnă o revelație pentru cititori. „Părerea mea este că ar fi bine dacă în

Foaie s-ar scrie într-un limbaj mai popular și dacă temele ar fi dezvoltate mai colorat. Să nu fie atît de simple, ca să rețină atenția cititorului. Aș dori să se scrie așa ca să înțeleagă de la mic la mare” – spune Vasile Poiendan, după ce a aplaudat cu entuziasm dansatorii din Micherechi de pe scenă.

Un alt veritabil cititor fidel al gazetei este Ioan Ardelean din Aletea care se poate lăuda, pe bună dreptate, cu nici mai mult nici mai puțin decît cu faptul că este abonatul Foii românești de la lansarea oficială a acesteia. Poate ar merita văzut cîți sînt cei mai fideli cititori? Ioan Ardelean se consideră chiar un amic al revistei. „Din '51 sînt prieten cu Foaia. De atunci în fiecare săptămîină o răsfoiesc. Așa simt, parcă acum este mai valoroasă decît înainte de reînnoirea înfățișării și a cuprinsului.”

Poate puțini știu că Foaia românească are abonați chiar și pe malul lacului Balaton sau la Érd, lîngă Budapesta. Pentru cei care stau mai departe de plaiurile natale înseamnă și un lanț de legătură cu comunitatea. Ioan Szaniszlai este originar din Chitighaz, dar locuiește aproape de capitală. „Dacă mă întrebați despre imaginea Foii, pe care o văd eu, cred că este o revistă cu un nivel profesional ridicat. Este citibilă. Nu vreau să critic revista de mai demult, dar acum citesc Foaia de la început pînă la capăt.”

Eva Iova, redactorul șef al publicației pe care o țineți în mînă, în repetate rînduri a afirmat că dorește să zidească o revistă care deservește și răspunde așteptărilor tuturor generațiilor românești din Ungaria. „Mesașul înțînirii este accentuat de faptul că Foaia românească ar vrea să fie revista tuturor familiilor românești din Ungaria.”



ria... Am dorit să adunăm la un loc cît mai mulți oameni de diferite generații, așa cum sînt și familiile... Este important să fim împreună într-o formă mai lejeră ca să schimbăm idei.”

Nu știu dacă în curtea Uniunii Culturale s-au ivit prea multe discuții serioase. Nu sînt convins că ideile schimbate vor aduce și niște rezultate concrete. Totuși pot afirma cu sufletul împăcat că nu am fost martorul nici unei atitudini dușmănoase, așa cum deseori avem ocazia să ne întîlnim la ocazii pline de ură și dușmănie, ocazii unde nici nu am fi crezut că aceasta poate exista. „Cu cît sînt tot mai multe anomalii în viața noastră publică, cu atît este nevoie de mai multe întîlniri de acest gen, de dialog între oameni” – cred că nimeni nu poate contesta acest adevăr exprimat de profesorul Gheorghe Petrușan.

La recepția din grădina Uniunii am întîlnit personalități aparținătoare diferitelor grupări de interese sau idei. Episcop, consul, consilier, președinte, oameni ai autoguvernării sau ai uniunii, funcționar de stat, medic, dascăl, zidar sau țaran. Ce credeți că au ei comun? Toți citesc Foaia românească. Unii chiar de 50 de ani.

Ștefan Crâsta



FOAIA
românească
20 IULIE 2001
www.foaia.com

Săptămînal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Edda Illyés, Ștefan Oroian, Rita Ruja. Tehnoredactare computerizată: Kovács Sándor. Editura și redacția: 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8., Pf. 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@matavnet.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Békéscsaba, Luther u. 5/B Director: Garai György. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atît personal, cît și prin cec poștal. Abonamentele în anul 2001: 3 luni 520 forinți; 6 luni 1040 forinți; 1 an 2080 forinți. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja. Apariția săptămînalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”.